

ПОЛИТИКИН

3
динара

БРОЈ
1143

ЗАБАВНИК

23.XI 1973. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА

Ripley

Веровати или не!

НАЗНЕОБИЧНИЈИ СЛУЧАЈ У ИСТОРИЈИ ПОМОРСТВА

ХИЛАД, МАЛИ ПАРОБРОД НА КОМЕ СУ СЕ ПОРЕД ПОСАДЕ НАЛАЗИЛА 74 ПУТНИКА, РАСПАО СЕ У ЛАМАНШУ ЗА ВРЕМЕ ПЛОВИДБЕ ИЗ ЕНГЛЕСКЕ У ФРАНЦУСКУ АЛИ 26 ЛУДИ УСПЕЛО ЈЕ ДА СЕ ЧВРСТО УХВАТИ ЗА КАТАРКУ КОЈА СЕ ГОТОВО ПОТПУНО УСПРАВНО ЗАГЛАВИЛА ИЗМЕЂУ СТЕЊА. СУТРАДАН СУ СПАСИОЦИ НАШЛИ ПРИ ДНУ ЈАРБОЛА 10 МРТВИХ ЛУДИ КОЈИ СУ СВОЈИМ СМРЗНУТИМ ПРСТИМА ЧВРСТО СТЕЗАЛИ КАТАРКУ А УКОЧЕНИМ ТЕЛИМА ПРИДРЖАВАЛИ ОСТАЛЕ БРОДОЛОМНИКЕ КОЈИ СУ САМО СВОЈИМ НЕСРЕКНИМ САПУТНИЦИМА МОГЛИ ДА ЗАХВАЛЕ ШТО СУ ОСТАЛИ У ЖИВОТУ. (18. нов. 1905)

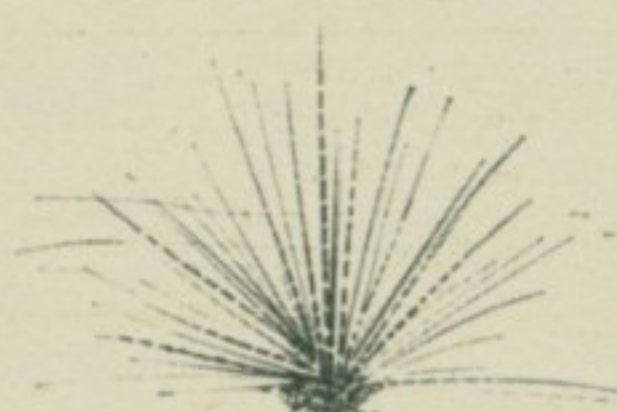
КАПЕЛА

У БРИСЕЛУ, БЕЛГИЈА, СЛУЖИЛА ЈЕ ОД 1784. ГОДИНЕ КАО ЗАТВОР, ШКОЛА, КАФАНА, СТОВАРИШТЕ ГРАЂЕ И САЛА ЗА ИГРАНКЕ.

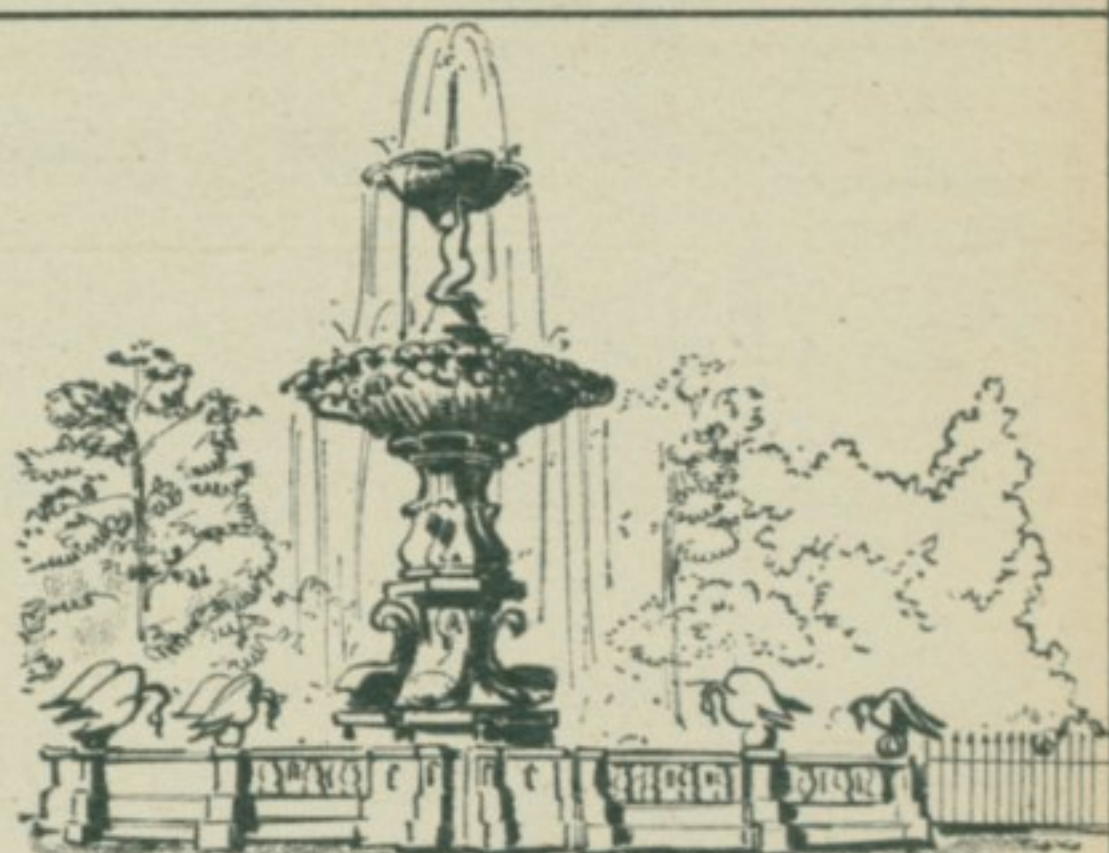
РОЈ БАУМЕН

ИЗ ЕЛБЕНИЈА (САД) КОЈИ ЈЕ 75 ГОДИНА РАДИО КАО ФРИЗЕР, ОШИШАО ЈЕ ПОСЛЕДЊУ МУШТЕРИЈУ НА СВОЈ 98. РОЂЕНДАН.

ЦРНИ МОРСКИ ЈЕЖ

ИМА БОДЉЕ 8 ПУТА ДУЖЕ ОД ТЕЛА.

РОБИЈАШЕВУ ФОНТАНУ

У МЕЛБУРНУ (АУСТРАЛИЈА) САГРАДИО ЈЕ ОД ГОМИЛЕ КАМЕЊА КОЈА ЈЕ СТАЈАЛА У ЗАТВОРСКОМ ДВОРИШТУ ВИЛИЈЕМ СТАНФОРД ОСУЂЕН НА РОБИЈУ ЗБОГ ДРУМСКЕ ПЛОДКЕ.

БОЦУ

КОЈУ ЈЕ ДЕЈВИД ЛОСОН РОДОМ ИЗ СТЕРЛИНГА, У ШКОТСКОЈ, БАЦИО У МОРЕ НА ГАМБИЈСКОЈ ОБАЛИ, У ЗАПАДНОЈ АФРИЦИ, ТАДАСИ СУ ПОСЛЕ 8 МЕСЕЦИ ИЗБАЦИЛИ 4800 КИЛОМЕТАРА ДАЉЕ, НА ОБАЛУ КОЈА ЈЕ ПРИПАДАЛА ИМАЊУ ДЕЈВИДА ЛОСОНА ИЗ БЕТСЕДА, САД.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● лондонски медицински часопис „Лансет“ објавио је вест да је једна британска фирма недавно пустила у продају минијатурни фрижидер који ради на транзисторске батерије. Смештен

у поставу капе, шешира или шубаре, овај фрижидер хлади главу за време великих врућина. Опити вршени са краљичиним гардистима у Бакинџемској палати дали су одличне резултате.

● метално перо за писање старије је од гушчијег. Доказ: у Помпеји која је затрпана вулканском лавом 79. године, нађено је једно бронзано перо, веома слично данашњим челичним. У средњем веку такође се знало за пера од бронзе, сребра и злата али то су

били луксузни предмети док се углавном писало зашиљеном трском или птичјим пером.

● Белгијанац Пол Смет недавно је потукао светски рекорд у пецању на удицу. Он је пецао непрекидно 129 часова. Претходни рекорд био је само за један час

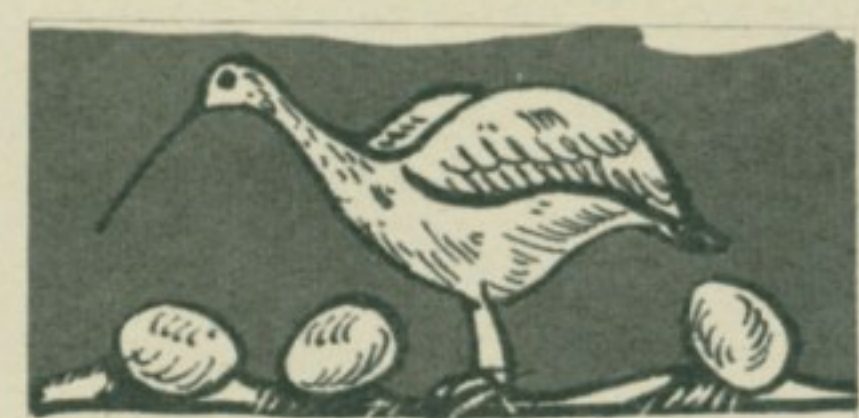
мањи. За све време стрпљивог риболовца шибала је хладна киша

тако да је мало недостајало па да одсутане.

● птица киви није већа од кокошке а ипак носи јаја која су шест пута већа од кокошијих.

● недавно је из месног зоолошког врта у Лас Вегасу побегла

једна коза. Вест не би била ни по чему занимљива да за козом није пошао и нилски коњ. Кад су чувари приметили њихов нестанак, бегунци су већ прилично одмакли. И на крају, чувари су имали много више муке да приволе козу да се врати него нилског коња: огромна животиња послужно је пратила белу козицу у стопу.

● иако их дели цело Егејско море, у древној Атини за пад Троје сазнало се свега после двадесет и четири часа! Вест о грчкој победи пренета је копном из Мале Азије у Грчку помоћу „ватреног телефона“, паљењем нарочитих ватри на планинским врховима.

● полиглот, реч која се употребљава да означи особу која говори више језика, у ствари је назив за књигу у којој се налази један исти текст написан на више језика.

● у нашем народу ватру која се добија трењем предмета о предмет називају живом ватром.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

ПАЈО, ЗНАШ ШТА ЈЕ
НОВО? ОТВОРЕН ЈЕ
ЈЕДАН НОВ ЕКЗОТИЧАН
РЕСТОРАН! ДА
ИДЕМО
ВЕЧЕ-
РАС?

А ЦЕНЕ?

КАЖУ
ДА СУ
САСВИМ
ПРИСТОЈ-
НЕ!

АКО ТО
ЗНАЧИ
ДА ЈЕ
ТАМО
ЈЕФТИНО,
ОНДА
ИДЕМО!

МОРАЛО БИ БИТИ
ЈЕФТИНО! ВИДИШ ДА
ЈЕ ТО... ЂАВОЛУ
ИЗА ЛЕЂА!

СТИГЛИ
СМО!

ШТО
МУ
ЈЕ
ИМЕ!

Ресторан
"ПЕКИНА
СЛЕПИХ
МИШЕВА"

Copyright © 1973
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

НЕМАМ
ПОВЕРЕЊЕ
У МЕСТА ГДЕ
ЈЕ МРАЧНИЈЕ
НЕГО У
РОГУ!

СВЕКЕ!
КАКВА
РОМАНТИ-
КА...

НЕ ВИДИМ НИ
ДА ЛИ САМ ДОБИО
ОНО ШТО САМ
ПОРУЧИО!

ОДМАХ
СЕ
ВРАКАМ!

ПАЗИ,
БОГАТИ!
ОВО ЈЕ
СТВАРНО
КРМЕНАД-
ЛА!

Снег је шкрипао под чизмама војника који су у плавичастој леденој ноћи патролирали градом пајећи на сваку сенку и на најмањи шум: Идрија, најважнији рудник живе у Хитлеровом рајху, био је одлично чуван. Ратна индустрија стала би без ове драгоцене руде. Јер, ниједна граната, ниједан метак не може да полети из цеви ако она није обложена амалгамом живе. У II светском рату само је Алмаден у Шпанији имао већу производњу овог ретког метала од словеначке Идрије, али је Франко, и поред тајног савезништва с Немцима, нерадо продавао живу. Зато су фашисти чували Идрију као зеницу ока.

Цео град био је опасан бодљикавом жицом и бункерима. Јака јединица била је увек спремна да дејствује а дежурни у градској команди био је у сталној вези с Постојном и Толмином ако за треба помоћ. Сваког дана специјална немачка контрола прегледала је рударе из страха од диверзије. Нарочите мере предострожности предузимане су уочи транспорта. Живу су увек одвозили другим путем и то тек пошто би јаке снаге испитале брежуљке поред пруге.

Управо ових дана требало је пребацити 150 вагона руде у немачке фабрике оружја, па је контрола појачана. Међутим, ноћас је у граду и околини било мирно. Патроле које су цело поподне крстарице брдима око Идрије нигде нису нашле ни трага од партизана. Мора да су се и они пред страшним мразом склонили — мислио је командант града.

Како се само варао!

Заборављени улаз

Док су непријатељске страже невољно гледале на празан друм испред затвореног улаза у град, а војници у бункерима дремали, група диверзаната кренула је кроз шуму према Идрији. Партизани су се спустили у долину Цеогоуца, удаљену километар од центра насеља. Данас су тамо високе стамбене зграде, а онда су ту биле само неке стражаре. Једна од њих имала је своје име, рудари су је звали Шохт. Тачно према њој повео је малу групу Иван Баричич који је пре рата радио у руднику и познавао га као свој цеп.

Кад су из шуме изашли на чистину, по смрзнутом снегу иза њих није остао ни најмањи траг. Ослушнули су али све је било тихо, цела долина изгледала је без живота, као уклетата. Обавештајци су били у праву: Немци су на Шохт сасвим заборавили. Можда зато што то и није био прави улаз у рудник већ само отвор за вентилацију, или зато што је рупа била изван градског насеља, тек страже овде није било. Само понекад, и то не редовно, овуда је пролазила немачка контрола.

ТАЧНО У Г

Дубоко под земљом диверзанти су се презнојавали постављајући експлозив а нису ни слутили да је командант Тоне, одређен да их горе на површини штити од Немаца — шпијун!

До куће су стигли неопажено, али тек ту су их чекале тешкоће. Отвор је био широк једва метар и од њега су стрмо у дубину водиле гвоздене лествице. Сада су биле залеђене и клизале се као насапуњане. А уз то диверзанти су били натоварени експлозивом. Узалуд је Иван говорио да доле има динамита колико хоћеш, вођа акције Срећко Тушарј није хтео да рескира. Наредио је да се понесе експлозив, за сваки случај.

Било је негде око десет увече кад су почели опасно спуштање у окно. Отвор је водио вертикално у дубину читавих сто метара. После великих напора савладали су га и сели да се одморе пре но што крену дугачким пустим ходником према центру рудника који се налази испод града Идрије.

— Овде смо као у клопци — шапнуо је један диверзант. Сви су га погледали али му нико ништа није рекао. И њих је притискала дубина, неизвесност. Хоће ли успети? Шта ће бити ако их открију?

Неко долази!

После доброг километра хода најзад су стигли до главног пута. Сишли су на 250 метара дубине! Кад су стигли до шесте галерије, пресекли су телефонски кабл тако да је доњи део рудника остао без везе с површином земље. Морали су да се обезбеде. Ако неког има доле могао би да их чује и јави...

На седмој галерији одвојили су део експлозива и минирали пумпу која је ту смештена. Затим су слепим отворима пожурили све дубље.

Постало је паклено вруће од дубине, напора и страха.

Тачно у поноћ диверзанти су се зауставили поред главне пумпе, на дубини нешто већој од 300 метара. Сад им је пут за извршење акције био слободан јер је ту било и складиште с динамитом који минери употребљавају при вађењу руде.

Иван се одатле упутио сам још дубље у 14. галерију где је минирао мању пумпу на дну рудника. И таман су партизани започели главни посао, кад су се одједном сви тргли. У оближњем рову чули су се кораци који су се приближавали. Сви су као по команди посегнули за оружјем.

Кад су се два старија чувара појавила иза олуке, дочекале су их уперене револверске цеви. Кратко су се објаснили с њима и наставили посао. Ускоро су све пумпе у руднику биле минирале и диверзанти с двојицом чувара кренули су назад. Што пре из ове проклете клопке.

Нису ни слутили каква им се опасност спрема горе.

У исто време кад је Срећкова група кренула да потопи рудник приближио се Идрији један батаљон партизана с тешким минобацачима и митраљезима и укопао у снег на ивицама брда које се дизало над долином у којој је под белим крововима спавала Идрија. Задатак овог батаљона био је: ако се ишта непредвиђено догоди, напасти град или га засути ватром, изазвати метеж и тако помоћи диверзантима да се извуку испод земље и склоне у шуму.

Штаб IX корпуса који је целу акцију планирао све је предвидео осим једног. Нико тада није знао да је заповедник овог батаљона Тоне — немачки шпијун. Убацио га је међу партизана заповедник града Идрија коме је ли-

— Овде смо као у клопци — шапнуо је неко ко није могао више да издржи притисак дубине и неизвесности. Тада су се зачули но-
раци...

ПОНОЋ

чно имао да шаље податке. И сад је баш он водио батаљон који је требало да штити ову важну и опасну диверзију.

Чим су заузели положај изнад рударског насеља, Тонета је почела да хвата нервоза. Раније није могао да извести немачког команданта а сад није имао кога да му пошаље с поруком. Најзад је нашао неког... И док су храбри диверзанти доле постављали експлозив,

шпијунов курир кришом се спуштао по стрминама према завејаној и уснулој Идрији. Журило му се...

Партизани су таман кренули ка излазу кад је Тонетов курир стигао до Доње Идрије, предграђа праве Идрије. Почео је да се колеба. Било је већ касно и није знао шта да ради: да ли да покуша да неопажено уђе у насеље и онда потражи немачког команданта или да иде путем према улазу где

је стајала стража. После краћег размишљања одлучио се за ово последње. Стража, ваљда, неће пуцати у њега.

Фитиљ гори

Млади партизан кога су диверзанти оставили напољу пред улазом у Шохт знао се више од другова унутра. Већ други пут ове но

ћи овуда пролази немачка патрола! Војници су корачали један за другим и стално се освртали. Скривен у грању гледао их је, чуо како разговарају. У једном тренутку, охладно се. Немци су се зауставили пред Шохтом и један је упитао шта је ово. Одговорили су му да је то нешто старо и напуштено. Пошли су мало напред а онда се један вратио. Партизан је јасно чуо другове који су се приближавали из лазу, али срећом Немац је био заузет другим послом. Завршио је малу нужду и пожурио за осталима.

У то време Тонетов курир приближио се стражи. Чуло се: — Стој и Немац га је осветлио батеријом. И други војници изашли су испред бункера сумњичаво гледајући у дошљака који се у поноћ шета околу.

— Имам важну вест за вашег команданта — рекао је шпијун на доста слабом немачком.

— Данас ништа! Назад! Назад! — повикао је стражар коме није било до разговора.

— Боље однеси вест партизанима! — добацио му је други војник и репетирао пушку.

Уплашеном куриру није преостало ништа друго него да умакне у мрак сав срећан што је остао жив.

А чак и да је успео да преда вест, већ је било касно. Запаљена врпца фитиља горела је већ читав сат. Прва експлозија која је потопила оних 150 вагона драгоцене резерве била је слаба, па је немачка стража није ни чула. Само су је партизани који су се верали клизавим степеницама осетили и још више пожурили ка врху.

Немци су полудели

Било је негде око четири часа, хладно недељно јутро 23. фебруара 1944. године тек се назирало. Дежурни Немац баш је телефонирао у Толмин да је ноћ прошла мирно, кад је нешто затутњало. Прво слабије а секунду касније јаче. Дежурни је опсовао и рекао у слушалицу:

— Боже мој, нешто тутњи. — Следећег часа цео град се затресао. Прозори су почели да се отварају и преплашени људи питали су шта се догађа. Убрзо су сазнали. Рудник је експлодирао!

Немци су полудели. Сва војска била је на ногама. Телефони су зврчали. Из Толмина, Церкнега, Постојне и Ајдовшчине јурили су камиони с војницима према Идрији. Али, све је било касно. Заповедник града пожурио је да испита стражаре испред главног улаза али они су тврдили да ни миш није прошао поред њих. Онда је Немац улао у стан управника рудника Пелија. Убрзо је овај, само у доњем вешу, стајао наред себе и с немачким официром разгледао план рудника. Кад су на шеми открили Шохт, обојици је било све јасно. Њега су заборавили да чувају!

Командант је одјурio колима да испита патролу која је туд пролазила, али војници нису ништа знали, они нису опазили ништа сумњиво.

Ни онај Тонетов шпијун није се јављао, ваљда га је било срамота да вест донесе тако касно, или се просто уплашио и ухватио маглу.

Сви партизани су се из овог подухвата вратили живи и здрави. Кад је главна експлозија разнела и потопила рудник, они су били већ далеко. Седели су у топлој сеоској кући и пили чај са ракијом.

★★★

Узалуд су Немци одмах на бавили специјалне пумпе из Италије надајући се да ће из рудника извући бар ону резерву. Рудник је био тако оштећен да до краја рата и њиховог пораза нису успели ни грама живе да извуку из њега.

Тоне је касније откривен и своје издајство платио је главом.

ДИКАНТРОП И ВЕСНАСАПМЕНС

Н.ЛЕКИЋ

НЕОБЈАВЉЕНИ ДОГАЂАЈ КОЈИ ЈЕ ДОБРО ПРОДРМАО СВЕТ

Л.СРЕДАНОВИЋ

* ОКАМЕЊЕНА ИСКОПИНА БИЋА ИЗ ОВОГ СТРИПА

ИДУЋЕГ ПЕТКА: ДИКАНТРОП КРИЈЕ ГЛАВНУ СТВАР!

СПАСЛА ИХ ГРЕШКА

**ТАЛАСИ И ВЕТАР ПРЕТВОРИЛИ СУ НАШ
БРОДИЋ У ГОМИЛУ ДАСАКА. ОД ЊИХ СМО
НАПРАВИЛИ ТРОШАН СПЛАВ И НА ЊЕМУ
ДАНИМА ПЛОВИЛИ У НЕИЗВЕСНОСТ.**

Све чему смо се могли надати била је смрт на сплаву који је полако тонуо. Можда ће нас ајкуле докрајчити пре изнурености, глади и жеђи, помислио сам.

Вода нам је запљускивала ноге. Жозе, моја жена, седела је на путничком ковчегу на једном крају сплава који смо сами направили. Ја сам стајао на другом крају и одржавао равнотежу. Гледали смо око себе. Нигде ништа сем мора и подневног сунца које је немило-срдно пекло. Ветар нам је био потребнији од хране и воде. Само нас он може доваљати до неког од индонезанских острва. Тамо бисмо сигурно утолили глад и угасили жеђ. Вратили бисмо се у прави живот. Али, ваздух пун жаре био је непокретан. Ветра ни дашка.

— Анри — тргну ме Жозе из размишљања. — Сећаш ли се шта си ми обећао?

— Да и одржаћу обећање — одговорио сам.

— Заклињеш се?

— Заклињем! — рекох скоро нечујно.

Она је ћутала. Није било ни потребно да било шта каже. Одмах на почетку страдања обећао сам јој да ћу је, ако видимо да нам нема спаса, ударити и онесвестити. Имала је ужасан страх од давлена, а њена мајка умрла је онако како ће, можда, умрети и Жозе: заувек су је прогутали таласи.

Тај дан, други дан на сплаву, пролазио је споро. Кад се сирачило, вода је већ досезала до врха ковчега и на њему је било места само за једно од нас двоје. Док би Жозе седела на ковчегу, ја сам стајао на потопљеном сплаву и само ми је глава вирила из воде. Тако смо се смењивали. У једном тренутку сплав се заљуљао и вода га је прекрила потпуно. Жозе је почела да плаче. Такав ће, дакле, бити наш крај, помислио сам.

ИДЕМО У АВАНТУРУ

Размишљао сам о оном дану пре пет месеци када смо Жозе и ја испловили из Сингапура на нашем новом броду. Маштали смо да пловидба коју смо замислили буде велика, и успешна авантура.

Преко десет година возио сам авионе свуда по свету — Јужној Америци, изнад Сахаре, на Средњем истоку. А онда сам осетио да је време да се смирим и останем дужи на једном месту. Вратио сам се са Жозе у Француску и запослио се. Али, нисам могао дуго да мирујем. Убрзо сам прихватио посао у једној авионској компанији за чартер летове у Сингапур. Међутим, ни ту нисам био задовољан. Кад сам видео једно малезијско бродоградилште у коме су се још градили древни и необични бродови на једра — бедор, нека врста кинеске цунке с једрима и уграђеним дизел-мотором — синула ми је мисао и истовремено одлука: купићемо такав брод и пловити до Француске. Моја жена, која је волела авантуре као и ја, одмах се одушевила мојим планом. Купили смо, дакле, брод и укрцали на њега неопходнију опрему, храну и воду. Нисам детаљно предвидео пловидбу. Знао сам само да ћемо пловити према југу, пролазити крај индонезанских острва а можда ћемо отићи и до Маниле. Уосталом, план пловидбе подешаваћемо уз пут. Тако је дошао и тај велики дан у октобру 1967.

ћи дуго да издржи. Зато смо с њега изнели све, а најпре педесет мањих бачви воде за пиће. Нисмо ни помишљали да ћемо на том пустом острву провести пуна два месеца. Залихе хране су се смањивале и брзо нам је постало јасно да острво морамо напустити што пре. „Синга бетина“ је била потпуно разлупана, али било је довољно дасака и јарбола да направимо мали сплав чудног изгледа којим ћемо отићи са острва на коме смо живели као два Робизона.

МОЖДА САЊАМ?

Направили смо велико једро од увостеног платна и напунили један путнички ковчег, који смо спасли са брода, врећама за спавање, топлим цемперима и најлонским винд-јакнама. У њега смо спаковали и мој дневник, револвер, два фотографска апарата и филмове. Најзад смо испловили. Међутим, зла срећа која нас је пратила на броду, није нас напустила ни на сплав. По подне, првог дана на океану, приметио сам да сплав полако тоне. Нисам то рекао Жозе, али она је и сама видела у каквом се положају налазимо. С вечери је почела киша и скупили смо се испод једра. Следећег дана сплав се тешко одржавао на површини и Жозе ме подсетила на обећање. Увече је вода дошла до врха сандука. Био сам сигуран да наилази наша последња ноћ. Умрећемо пре јутра, мислио сам. У свануће смо приметили да је вода прекрила и ковчег. Био сам на измаку снаге и уверен да нам нема спаса. Нисам веровао да могу издржати још један дан и то сам рекао Жозе.

— Ја још нисам спремна — рекла ми је тихо. — Сачекај ме, молим те. Знаш да морамо умрети заједно.

Време је пролазило споро. У целом телу осећао сам сањивост и чудно задовољство, кад је Жозе изненада почела да виче:

— Анри! Брод! Сасвим близу нас! Анри, пробуди се!

Тргао сам се. У потпуној исцрплености нисам веровао ни у каква брод. Али, на миљу далеко од нашег бедног сплава угледао сам обрис брода. Можда сањам, помислио сам, тражећи сигналну ракету. Испалио сам је. Бојао сам се да је потпуно влажна, али ипак подигао се наранџасти дим. Покушавали смо да стојимо, машемо, вичемо. Као да је прошла читава вечност док нам се брод приближио. Уз помоћ посаде успели смо се на палубу. Снага као да се вратила у наша изнемогла тела. Како су нам само пријали врела кафа, топао туш и чиста одећа! Од посаде смо сазнали да смо на аустралијском броду „Бети Џоан“ чији је капетан, пошто се није журио, решио да скрене с курса на путу за Дарвин.

— Ми нисмо имали право да се ту налазимо — рекао нам је осмехујући се. — Ето, понекад је добро и скренути с курса.

Анри Бурден

МАРКОВИ

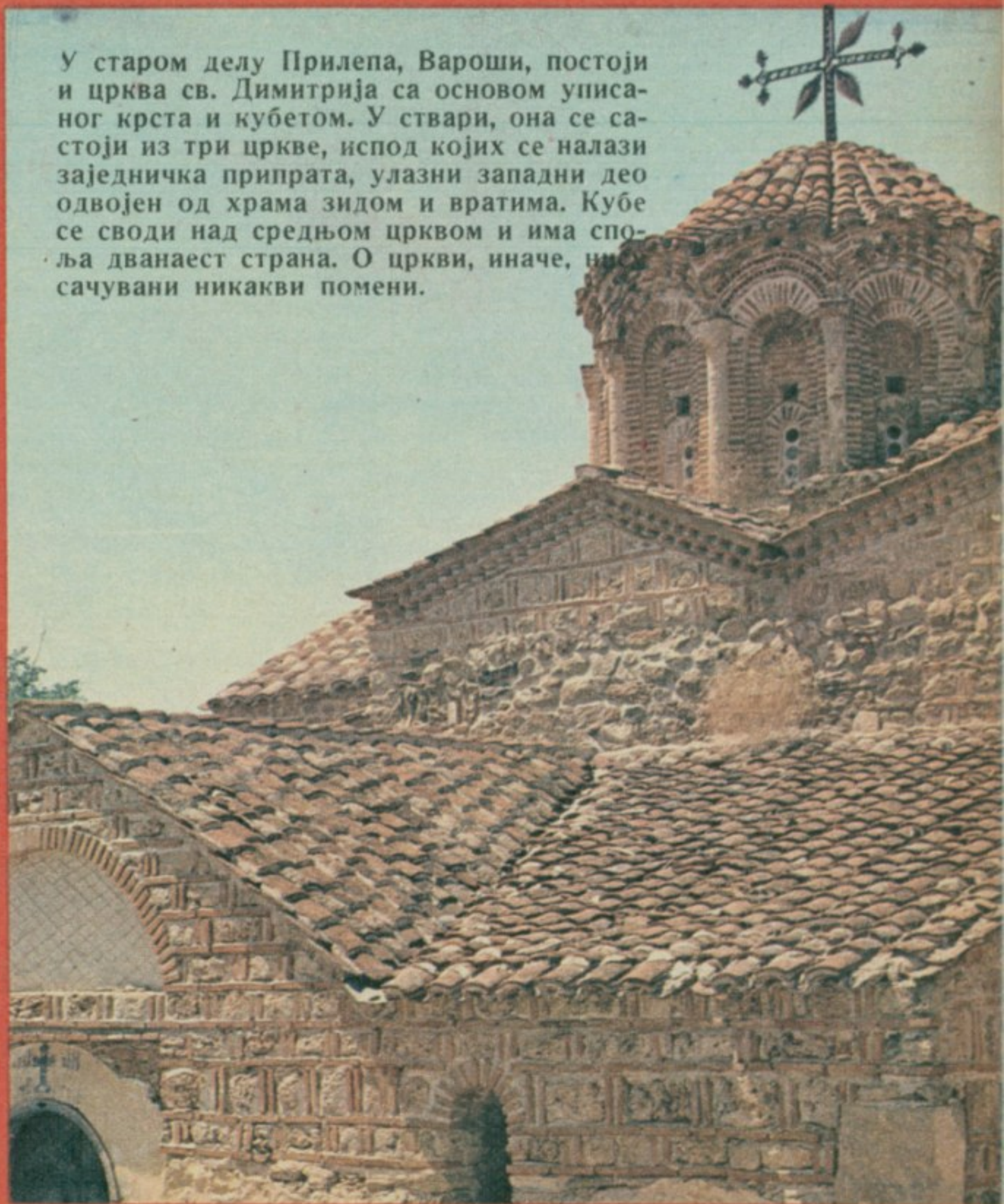
Историја цркве св. Атанаса је непозната. Несумњиво је једино да потиче из 14. века јер се помиње у једној повељи цара Душана. По писању турског путописца Евлије Челебије из 1662. године види се да је црква тада имала кубе које се наслањало на четири мраморна стуба којих данас више нема. Црква је у рушевинама.

О краљу Марку сачувано је мало историјских података. Зна се само да је син краља Вукашина а синовац деспота Угљеше, да је имао брата Андријаша, да је столовао у Прилепу и зидао задужбине и, на крају, да је признавао турску власт. Наследио је престо под врло тешким околностима, после пораза на Марици где му је и отац погинуо. Одмах је морао постати турски вазал. Суседи су искористили невољу новог владара да знатно окрпе Маркове области: Балшићи су заузели Призрен, а Вук Бранковић је посео Скопље. Марку је остала само западна Македонија. Погинуо је маја 1395. на Ровинама помажући Турке против влашког војводе Мирче. Ето, наука само толико зна о владвини краља Марка чије су области по његовој смрти прикључене Отоманској империји. Али, зато је народно предање испрело око ове личности толико прича да је Марко убрзо после смрти постао најпопуларнији јунак свих Јужних Словена, неустрашив борац против Турака, увек на страни слабијег и сиротиње. Епски лик Краљевића Марка грађен је стотинама година али су најлепше песме испевали певачи Вукова времена.

Утврђење на брду изнад данашњег Прилепа помиње се први пут 1014. године кад су га Византинци одузели цару македонских Словена Самуилу. Године 1335. цар Душан је утврђење преотео од Византије. После распада Душановог царства постао је престоница краља Вукашина, а касније и његовог сина Марка, односно Краљевића Марка. Утврђење је зидано од гранитних блокова и камена с четвртастом кулом на врху. Народ га и данас у Прилепу зове Марково кале — Марков град.

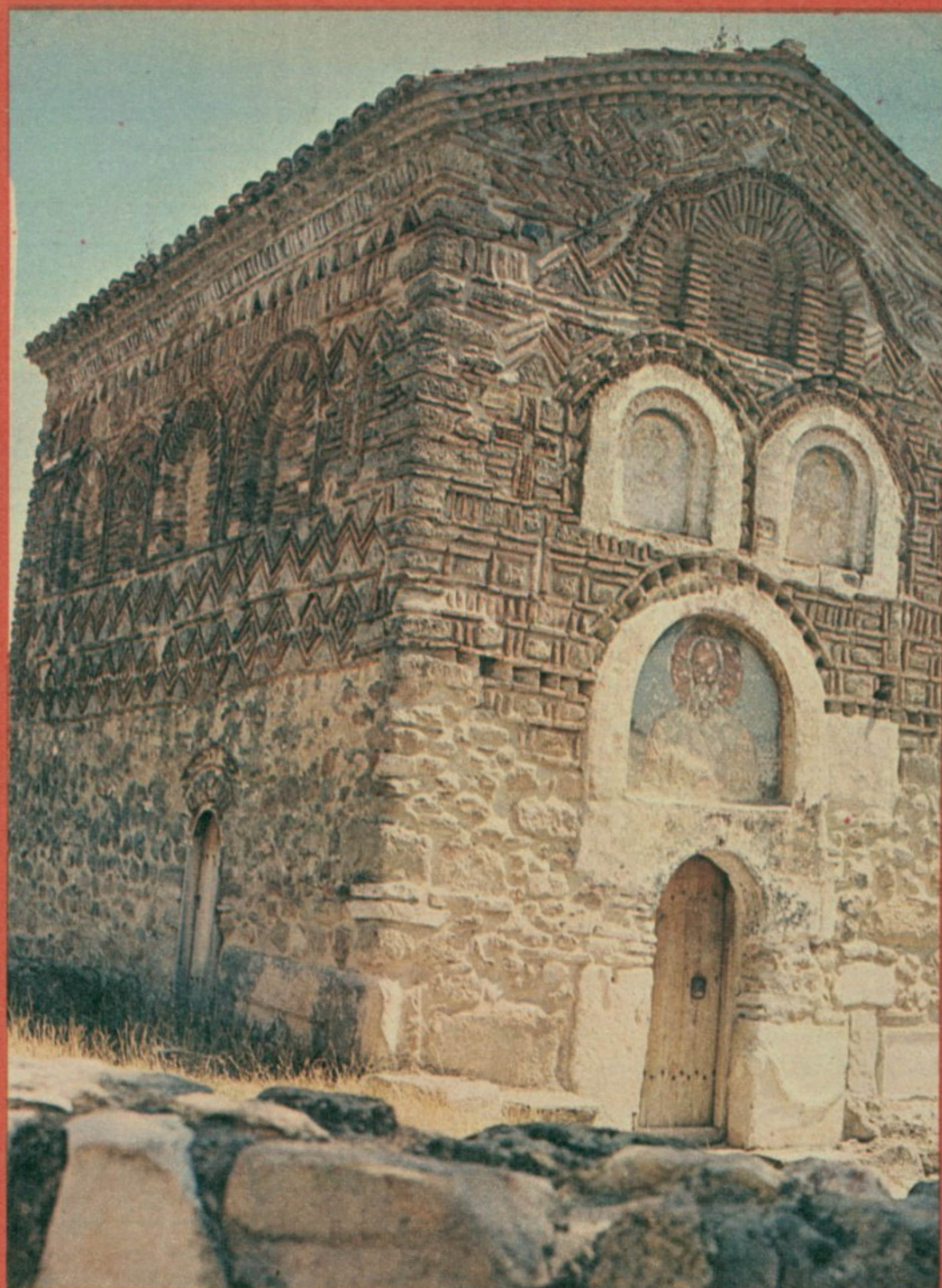

У старом делу Прилепа, Вароши, постоји и црква св. Димитрија са основом уписаног крста и кубетом. У ствари, она се састоји из три цркве, испод којих се налази заједничка припрата, улазни западни део одвојен од храма зидом и вратима. Кубе се своди над средњом црквом и има споља дванаест страна. О цркви, иначе, ни сачувани никакви помени.

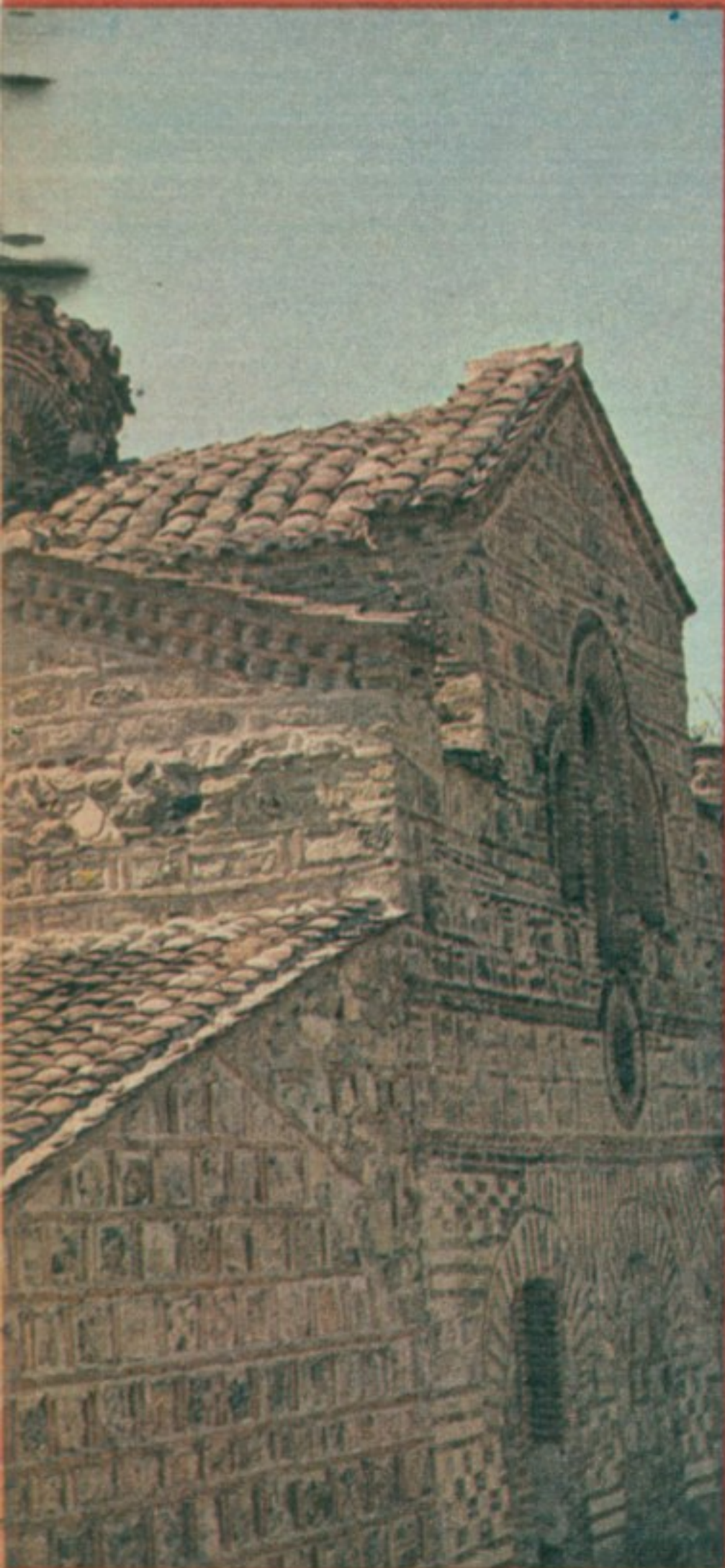
ДВОРИ

Црква манастира св. Арханђела саграђена је за краља Марка, негде између 1371. и 1395. Првобитно је имала облик мање грађевине испред које је дозидана нова црква с кубетом којег, међутим, данас више нема. Са западне стране налази се отворен трем под којим су на зиду цркве фреске са ликовима краља Вукашина и краља Марка.

Мала грађевина али изванредно лепих зидова, украшена шарањем од опека, црква св. Николе сазидаана је 1398. И она се помиње у Душановим хрисовуљама — то су повеље са златним печатом — дарованим манастиру Трескавцу у близини Прилепа. Нарочито је интересантан живопис на зидовима; фреске потичу из 17. века.

Данашњи Прилеп настао је у касније доба турске владавине. У средњем веку Прилеп је важан трговачки центар на раскрсници значајних путева према Битољу, Кичеву и долини Вардара. Данас је то велики индустријски град са преко 45.000 становника, а на прохујала времена подсећају само развалине Марковог града и старе лепе цркве. На слици: град Прилеп и камени слон, дело природе.

НИКОЛА ТЕСЛА ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ УКРОТИО НИЈАГАРУ

У МАЛОМ ЛИЧКОМ СЕЛУ СМЕРДАНУ 10. ЈУЛА 1856. РОДИО СЕ У СВЕШТЕНИЧКОЈ КУЋИ НИКОЛА ТЕСЛА.

КАО ДЕЧАК ИСТРАЖИВАО ЈЕ ОКОЛИНУ, ПОСМАТРАО ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ, СА ПЕТ ГОДИНА НАЧИНИО ЈЕ "ТУРБИНУ" НА ПОТОЧИКУ ИСПРЕД КУЋЕ...

ГЛЕ! ВОДЕНА СНАГА ОКРЕЋЕ ТОЧАК!

ИШАО ЈЕ У ОСНОВНУ ШКОЛУ КАД ЈЕ ОД ОЧЕВОГ КИШОБРАНА НАПРАВИО ПАДОБРАН...

ИСТИНА, УГРУВАО СЕ, АЛИ НИЈЕ ЖАЛИО. ВРЕДЕЛО ЈЕ ПРОБАТИ НЕШТО НОВО...

ПРВИ ДАНИ ШКОЛОВАЊА У ГОСПИЋУ БИЛИ СУ ЗАНИМАЈИВИ. НИКОЛА МНОГО ЧИТА И МАШТА ДА ЈЕДНОГ ДАНА ПРОНАЂЕ НЕШТО ВЕЛИКО. У ШКОЛСКОМ КАБИНЕТУ ВИДЕО ЈЕ ПОРЕД СЛИКЕ НИЈАГАРИНИХ ВОДОПАДА МОДЕЛ ВОДЕНИЧНОГ ТОЧКА...

ДУГО ЈЕ ПОСМАТРАО СЛАПОВЕ И ТОЧАК...

КАД ОДРАСТЕМ, ОТИЋИ ЋУ У ТУ АМЕРИКУ И НАТЕРАТИ НИЈАГАРУ ДА НЕШТО КОРИСНО РАДИ!

ШКОЛОВАЊЕ ЈЕ ПРОДУЖИО У ГИМНАЗИЈИ У КАРЛОВЦУ. ВОЛЕО ЈЕ ДРУГОВЕ, ИГРУ, АЛИ ВИШЕ ОД СВЕГА ЧИТАЊЕ. НАЈВИШЕ ЈЕ УЖИВАО У КЊИГАМА МАРКА ТВЕНА...

КАД СЕ ПРЕД КРАЈ ГИМНАЗИЈЕ ВРАТИО КУЋИ, У ГОСПИЋУ ЈЕ БЕСНЕЛА СТРАШНА ЕПИДЕМИЈА КОЛЕРЕ. ОПАКА БОЛЕСТ БАЦИЛА ГА ЈЕ У ПОСТЕЉУ ПУНИХ ДЕВЕТ МЕСЕЦИ. СМРТ МУ СЕ БЛИЖИЛА...

НИКОЛА, СИНЕ, НЕ СМЕШ НАС ОСТАВИТИ! НЕ СМЕШ УМРЕТИ!

ЈА ЋУ СИГУРНО ОЗДРАВИТИ АКО МИ ДОПУСТИТЕ ДА СТУДИРАМ ЕЛЕКТРОТЕХНИКУ!

САМО НАМ ОСТАНИ ЖИВ, СИНЕ... БИЋЕШ ИНЖЕЊЕР! ЧУЈЕШ ЛИ МЕ? ИЛИ ЋЕШ У НАЈБОЉУ ТЕХНИЧКУ ШКОЛУ НА СВЕТУ!

НАСТАВИЋЕ СЕ

ПОЈЕСТИ ПРОФЕСО

Необични експерименти доктора Мак-Конела изазвали су општи смех међу научницима. Изгледа, међутим, да је он на добром путу да пронађе »еликсир памћења« који ће много олакшати учење.

Данас и дете које још не иде у школу зна да човек мисли главом, мозгом, да се ту налази његово памћење. А та обична чињеница била је не позната и највећим умовима прошлости! Где све у нашем телу нису тражили оно место које је задужено за памћење? Сумњало се на срце, на јетру, али ко зна из ког разлога на мозак нико није помишљао. Највећи научник старог века Аристотел, на пример, сматрао је да та велика жлезда има за датак да — хлади наше тело. И тако се на мозак током многих столећа гледало као на некакав покретни фрижидер!

У трагању за магацином памћења први је почетком овог века постигао успех руски физиолог Иван Павлов. У својој лабораторији он је експериментисао са псима и искључујући разне делове великог мозга, утврдио који се условни рефлекс при том нису појављивали... Али, ново питање са да мучи научнике: како могао примати сву силу података коју човек накупи у току живота и како је чува? Заста, како?

ЦРВИ ИДУ У ШКОЛУ

Немогуће је и набројати све теорије о памћењу, али две су најпознатије и највероватније. Прва каже да се у мозгу, кад стигне нов податак, међу извесним нервним ћелијама, или њиховим деловима, стварају нове везе, такозване синапсе. Присталице друге научне претпоставке сматрају да долазак нове информације изазива у ћелијама великог мозга стварање нових хеми-

ских материја или промену оних које ту већ постоје. Али, то су само теорије које је тек требало доказати. И у лабораторијама широм света почели су експерименти који још трају.

Наравно, није се могло поћи с човечијим мозгом који је веома сложене грађе. Изабране су животиње чији је нервни систем далеко просторији. Најпогоднија се показала једна врста плоснатих црва, такозване планарије. То су сићушна бића која ретко достигну сантиметар у дужину, а нервне ћелије им нису, као код примитивних бескичмењака, разбацане по целом телу већ су скупљене у чворове-ганглије. Уз то, ове животињце имају необичну способност да се регенеришу. Ако се црв пресеке напола, неће угинут. Уместо једног, до-

бијају се две планарије. Неколико десетина ових црва похватао је по барама, мочварама, испод камења на обали реке и — кренуло у школу.

НЕВЕРОВАТНИ РЕЗУЛТАТИ

Планарије су примитивна бића и не могу богзна шта научити. Доста су равнодушне на светлост, али научници су утврдили да ако сваки блесак прати и слаб удар струје, животињце брзо науче да се склупчају пред непријатељском светлошћу. И онда кад струје нема. Кад су црви то добро запамтили, пресекли су их напола. Пред

ња половина тела, где су смештене крутније ганглије, бачена је а задњи је остављен да се обнови. За две недеље израстао је део који је недостајао и природњаци су могли да провере да ли је животиња сачувала раније стечену навику да се чува светлости. Показало се да јесте. Експеримент је настављен.

Пред научницима је сад био тежак задатак. Трешало је доказати да је памћење из старе, некад обучаване половине тела, прешло и у нову обновљену предњу страну тела која није ишла ни у какву школу!

И, планарију су поново пресекли напола. Овог пута остављена је да се регенерише она нова половина тела. После две недеље кад је израстао део који је недостајао, планарија је опет морала да полаже испит. Резултати су били невероватни: планарија створена двоструком регенерацијом, у којој није било ни делића тела почетне животиње, памтила је да је светлост опасност и редовно се савијала у клупко!

СТРАДАЈУ ОДЛИЧНИ

Да би се даље испитала природа »запамћивања«, извођени су опити и на сложене животињама, оним које пролазе кроз преображај (пуноглавац — жаба, гусеница — лутка — лептир).

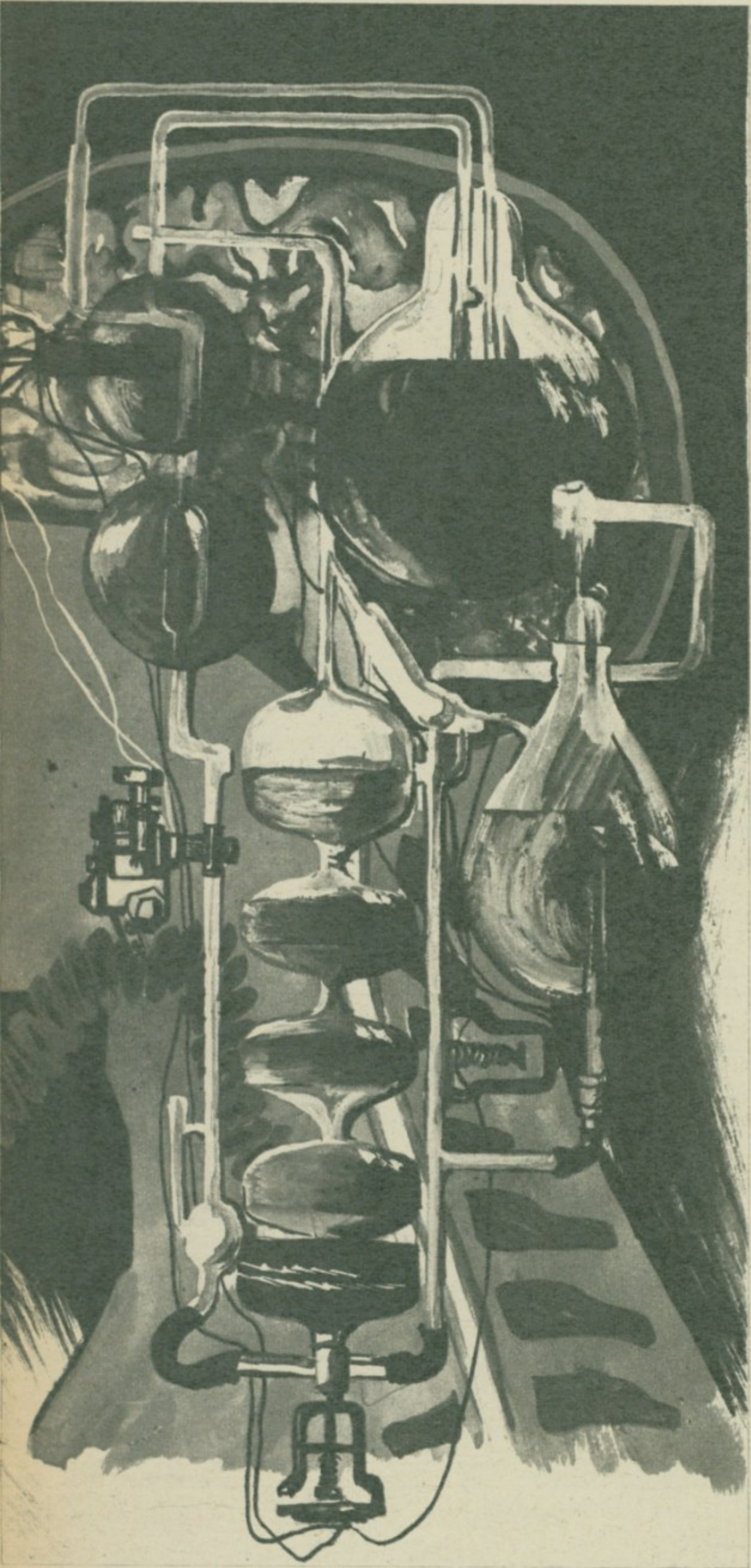
Црва брашнара научници су стрпали у такозвани Т-лабиринт. То је у ствари узан ходнички који се рачва у облику слова Т. Кад је црвић скретао десно, погађао га је удар струје, ако је ишао лево, стизао је до чанка с брашном. Пошто је црв добро запамтио пут до хране, оставили су га на ми-

ру, дали му могућност да одрасте, створи лутку и најзад се претвори у жишка. Да ли овај инсект памти оно што је научио црв? Подвргли су га строгом испиту: већина је сасвим сигурно скретала улево!

Резултати наведених опита охрабрили су научнике да потраже саму »материју памћења«. Али, како је пронаћи међу хиљадама хемијских супстанци из којих се састоји наш нервни систем? Како је издвојити и како је,

РА ИЛИ НЕ?

на крају, убацили у нервне ћелије „нешколованих“ животиња?

Изванредно решење пронашао је амерички научник Џ. Мак-Конел. Он је урадио нешто врло просто: планарије које су добиле најбоље оцене на испиту, исецао је и том кашом кранио животиње које пре тога нису ништа училе. Дошао је до фантастичних резултата. Планарије канибали које су појеле своју учену сабраћу и саме су постале памет

није усвајајући потпуно њихово искуство!

Експерименти Мак-Конела изазвали су у научним круговима више смеха и анегдота него критике и противтеорија. Студенти су поставили своје питање: зар није паметније да уместо тога пробдевених над уџбеницима, једноставно поједу своје учене професоре!

Ипак су се нашли научници који су наставили испитивање доктора Мак-Конела. Они обично експери-

ментишу са белим мишеви-ма и пацовима. Животиње се нечему уче, затим се од њиховог мозга прави емулзија или се извлаче само неке беланчевине, па се убризгавају под кожу или у поједине делове великог мозга контролних примерака. У извесним лабораторијама добивени су позитивни резултати: после инјекције мишеви су усвајали нове навике. Међутим, у извесним лабораторијама резултати су били негативни. Одмах се подигла силна галама оних научника који су од почетка тврдили да је тешко поверовати у тако једноставан начин преношења памћења као што је — кроз уста! Али, они ничим не могу да оповргну да је процес запамћивања хемијске природе. Шта то заправо значи?

»РОБИНЗОН КРУСО« У ПИЛУЛАМА

Па, за оне који не воле да уче то је веома охрабрујуће. Није искључено да ће напори ових упорних научника да пронађу материју која је носилац памћења уродити плодом и наши потомци ће дочекати време када ће на полицама у књижарама уместо дебелих томова стајати кутијице с пилулама. Родитељи ће ући у радњу и свом детету купити „Тома Сојера“ у праху, пилулу „Робинзон Крусо“ или четири повеће таблете „Рата и мира“, већ према томе шта имају за лектуру. Читање уопште неће бити потребно. Прогутају таблету и као да си био у биоскопу где се давао филм „Три мускетара“ Александара Думе, „Мати“ Горког итд.

Школа ће изгледати сасвим другачије. Домаћих задатака неће бити, а уместо учења наставник ће поделити ученицима специјалне пилуле за таблицу множења, а на часу граматике ђаци ће морати да прогутају горку пилулу о падежима!

Не гарантујемо да ће све у длаку бити баш овако, али сигурно је да ће процес учења бити много лакши.

Зато професоре оставимо на миру. Требаће нам. Јер, без учених глава нема ни пилула знања.

В. С.

Ћирилица

ЋИХА!

Смит Мак Кој из Родерфилда, у америчкој савезној држави Западној Вирџинији, тврди да одгаја најмање поније на свету. Коњић кога је појахао висок је свега осамдесет сантиметара. „То је прави коњ а не закржљали патуљак од коња“, каже Мак Кој.

ЧУВАР СТАДА

Павијани спадају у најинтелигентније мајмуне. Због тога их сточари и фармери на југу Африке све више користе као радну снагу: павијани им сада возе тракторе и чувају стада коза и оваца. Павијани — пастири познају све мајке-козе или овце у стаду, као и њихову децу, и често враћају залутале малишане под мајчино окриље. Павијани потпуно сами одводе ујутру стада на пашу и увече их враћају кући.

ХОТАР СТРАШНИ

ЗАВРШЕНА ВЕЛИКА ЗАБАВНИКОВА ИГРА

9 ПИТАЊА - 464 НАГРАДЕ!

(НАСТАВАК)

ИРЕНА ВАРАЊИ, II бул. 193, стан 16, 11070 Нови Београд; СРЕЋКО ПАП, Николе Тесле 19, 48000 Госпић; ЗОРАН ПЕТКОВИЋ, село Кабаш, 38257 Косовска Витина; КИРИЛ ВУХОВ, Никола Тримпаре бр. 3, 91000 Скопље; БОРБЕ ДЕВЕЉАЧКИ, Лењина 43, 21480 Србобран; ГОРДАНА МИЛОВА НОВИЋ, Хероја Маричића 45, 36210 Врњачка Бања; ВЕРА ЂОРЂЕВИЋ, М. Тита 123, 32300 Горњи Милановац; БРАНКО МАРИЋ, Крапањска ц/с, Рајина, 59000 Шибеник; СРЕЋКО ХОФМАН, 22. липањ 109, 44000 Сисак; СТАНИЋ СИНИША, М. Тита 16, 25224 Нова Црвенка; МОМЧИЛО БОРИЋ, село Влакча 34323 Страгари; РОЗАНА ДИСКОРДИЈА, В. Ваљина, 5ц/III, 57000 Задар; ЉИЉАНА БАЊАЦ, Првомајска 37, 21471 Равно Село; ДРАГАН СТОЈАНОВИЋ, 1. маја 26, 11211 Борча; МЛАДЕН СТЕВИЋ, Огњена Прице 7, 35250 Параћин; ОРЕСТ ГОРИЧАЊЕЦ, Шимунска 99, 41050 Загреб - Ремете; ЗОРАН АТАНАСОВИЋ, Бачка 1, 21420 Бач; ЦЕВАД КАЈАН, Максима Љачића 40, 79400 Чапљина; ЉИЉАНА БОГОЈЕВАЦ, Р. Домановића 3, 26000 Панчево; СМАЈО ВЕХАВ, 29. новембар 61, 78220 Котор Варош; ДРАГАНА СЕЊИЋ, Теслина 50, 72000 Зеница; ЗВОНКО МАШЕРА, Велог Јоже 9, 52000 Пула; МИЛАНКА ГРОЗДАНОВИЋ, Кућа код игралишта, 14236 Рудовци; ДРАГАН РЕЛИЋ, Нушићева 19, 11000 Београд; СЕНАД ЗАИМОВИЋ, Браће Петковић 27, 71400 Горажде; ПРЕДРАГ РАЈИЋ, Братства и јединства 86, 78250 Бугојно; АНА ТОДОРОВ, Жељезничка 4, стан 6/ц, 25230 Пула; МУХАМЕД БАТОВИЋ, Нахоревска 12, 71000 Сарајево.

ЧАН, Родерова 23 Ботинец 41020 Загреб; ОЛИВЕР СТОЈАНОВСКИ, Ул. На Липите 66, 97330 Струга; ОЛИВЕРА ДАМЈАНОВИЋ, Пере Косовића 31, 71000 Сарајево; ДАНИЦА СПАСОЈЕВИЋ, Хероја Маричића 90/1, 36000 Краљево; СЛОВОДАНКА СПАСОЈЕВИЋ, 11555 Славковска код Љига; РАДОМИР МИЛОСАВЉЕВИЋ, Вранка Плећаша бр. 5, 11080 Земун; ЗЛАТА ХАЏИСМАЈЛОВИЋ, II бул. 171/6 стан 35, 11070 Нови Београд; РАДИЦА МИЛОРАДОВИЋ, Светозара Марковића 17, 35000 Светозарево; ДРАГАН МУЊВАН, Милоја Чиплића 5, 21000 Нови Сад; АМУДИН АЈАНОВИЋ, М. Тита 16, 71370 Рогатица; ЗЛАТКО ИЛИЋ, И. Г. Ковачића 13/21, 24000 Суботица; АСТРИТ ВАРОЖИ, Голешка 15, 38000 Приштина; МИЛОРАД МИНИЋ, Пастерова 1, 14000 Ваљево; ЈАСМИНА ОПАЧИЋ, Његошева 5, 22300 Стара Пазова; МИРОСЛАВ ЈАМШЧЕК, В. Карачића 5, 22320 Инђија; МАРКО МАРИНКОВИЋ, М. Тита 82, 38212 Обилић; МАРИЈА ИВАЛЧИЋ, Каштеланска 45, 58216 Каштел Стари; СВЕТЛА-

сеље Расадник 6.6, 32300 Горњи Милановац; АМЕЛА ВРАНИЋ, Р. Раве Јанковић 101/4, 71000 Сарајево; ВИЦКО ПЕРИЋ, Породице Фохт 35, 71000 Сарајево; СЛАВКО ТОШИЋ, 71354 Мокро код Сарајева; ПАНЧЕ МАНЕВСКИ, Димо Хаџи-Димов 29, 91000 Скопље; ДУБРАВКА ТРОГРИЋ, ЈНА 36, 71330 Вареш, ЗДЕНКО КУПЧЕРИЋ, Ђуре Салаја 46, 54551 Велишће; ЈОВАН ВЛАДО, Василије Гаћеша 3, 56230 Вуковар; ЗОРАН РАДОСАВЉЕВИЋ, Мариборска 97, 35000 Светозарево; ЛАЗАР ВАЛОШЕВИЋ, Партизанска 562, 81330 Котор; МИЛАН ИСАКОВИЋ, Војводе Мишића 5, Ламела (ц), 15000 Шабац; ЗОРАН МИЛИЋЕВИЋ, Милића Ракића 17/53, 11050 Београд; КЕТИ СТАМАНОВА, Ул. Клеоцец бр. 51, н. „Власт“ 91213 Скопље; ЈАДРАНКА МИЗДРАК, Шолајина 9/В, 72000 Зеница; РАНКА КЛАЧАР, Восанска 866/III, 31000 Титово Ужице; МАРИНА ВИБОРК, В. Карачића 115, 71000 Сарајево; ПЕТАР ГРИНЕР, Гимназија „С. М. Љубиша“, 81330 Котор; СЛОВО ВОКИЋ, Новице Шкерковића 35, 81410 Даниловград; ТИХОМИР ДИМИ-

28/32, 11070 Нови Београд, СТАНКА ПАШИЋ, И. Л. Рибара 30/а, 25272 Бачки Моноштор; ФИКРЕТА МАЛЕШКИЋ, Трг братства и јединства 1, 74330 Мукавац; БУГАРИЋ РАТОМИР Вошка Бухе III, стан 12, 23000 Зрењанин; САША ПОПОВИЋ, Вјекослава Ковача 12/VII стан 35, 11000 Београд; ВЛАДА КОНДИЋ, Фране Левстича 14, 11901 Милаковац; МИРЈАНА ВУКОТИЋ, Церска 8, стан 17, 31000 Титово Ужице; РАДИША СОКОЛОВИЋ, Село Витковац 19340 Миничево; БРАНКО НОЈХАР, 1. маја 23, 74000 Добој; ЉИЉАНА ВОКИЋ, 14. бригада 23, 18230 Сокобања; СЛАВИЦА СТАНКОВИЋ, Расадник 23/7, 18000 Ниш; ВЛАДНА МИЛАДИНОВИЋ, Добрича 62, 11000 Београд; БИЉАНА ЈАНКОВСКА, Женевска кула 3, улаз 1/33, Тафталије 2, 91000 Скопље; ЗОРАН РАДОЊИЋ, Мајке Јевросиме 20/1, 11000 Београд; МИОДРАГ ЛАЗАРЕВИЋ, Сремских одреда 8 стан 5, 11070 Нови Београд; ДРАГАН ПЕЈОВИЋ, Партизански пут 1, 81400 Никшић; АЛЕКСАНДАР ИЛИЋ, Георги Димитрова 8, III улаз I спрат 11000 Београд; ЕМИЦА

36000 Краљево; ИРЕНА ВАСИЋ, Вука Караџића 320, 71000 Сарајево; ПРЕДРАГ ВУЈАНОВИЋ, Соње Маринковића 3/8, 11080 Земун; ЗОРАН ДАМЊАНОВИЋ, Загребачка 15/6, 38000 Приштина; МИРОСЛАВ БАВИЋ, Београдска 55, 26320 Ванатски Карловац; МИРОСЛАВ ТОМИЋ, Матије Гупца 9, 56236 Илок; ЈОСИП ТОМИШИЋ, В. Кидрича 6, 52215 Водњан; ЗВОНКО ПЕТРОВСКИ, Луја Адамича 16/14, 11070 Нови Београд; ЗЛАТКО КАЛАВИЋ, С. Омеровића 15, 74250 Маглај; ВОШКО ДРИНОВАЦ, Алексее Шантића 19, 71212 Храснице; МИХАЈЛО АНДРИЋ, Стјепа Шаренца 7, 81340 Херцег-Нови; МИРЈАНА ВОЈИНОВИЋ, село Ђуринић, 11450 Сопот; ЂУМШИТ АСЕНОВИЋ, Моравска бр. 104, 18520 Бујановац; НЕВОЈША ВАНКОВИЋ, Јадранска 2, 18530 Сурдулица; АЛЕКСАНДАР ГВОЗДЕНОВИЋ, Ош. школа „Лепа Радић“ 77240 Босанска Крупа; АЛЕКСАНДАР МРКИЋИЋ, Андрије Мохоровића 1, 52000 Пула; ЈАГОДА ПУТИНСКА, Панде Пандилова 21, 91900 Скопље; АЦА НЕБАК, М. Тита 71, 34300 Аранђеловац; РИСТЕ ПЕТРОВСКИ, Партизанска 64, зг. I вл. 4/15, Карпош 1, 91000 Скопље; РАДЕ ВАСИЉЕВИЋ, Педаљ 16, 44237 Рујевац; МИЛО РАД АНТОНИЈЕВИЋ, 14234 Степојевац; МИЛЕ ВУРДЕЉА, Симе Шолаје 94, 21410 Футог; САВКА ВУВЕН, Засад 59, 79300 Требиње; СОЊА ВОГОСАВАЦ, Бул. АВНОЈ-а 20/2, 11070 Нови Београд; ДАРКО ФОТАК, Трнска 326, 41020 Загреб; ОРЦЕ СТОЈЧЕВСКИ, Нас. Козле, Ул. Милан Марковић бр. 36, 91000 Скопље; ТИНКА ВЛАДУЋ, Нушићева 33, 23000 Зрењанин; ГОРДАНА ТЕРЗИЋ, 36350 Рашка (жељезничка станица); МАРИНКО ПАВЛОВИЋ, 4. маја, 44230 Хрв. Костајница; СЛАВАНА ХАНУШИЋ, Херцеговина 7, 41000 Загреб; ВОЈИДРА ТИШ-МОВА, Враничевски сквер 108/2, 12000 Пожаревац; ГОРДАНА ПЛОВИЋ, Плешевичка 1/III ст. 15, 11060 Београд; НАТАША ЈАНКОВЉЕВИЋ, Ул. 79а, Нова 61а, 11032 Жарково; ИВАР ПЕРКОВ, Заблаће, 59000 Шибеник; АСИМ НАМИЋ, Подгрмечка 12, 71000 Сарајево; ЉУБИЦА ВОРИЋ, Дивке Будак 1, 41000*Загреб; ЗОРАН ВЕЛИЧКОВИЋ, Краљевића Марка 21, 18000 Ниш; ЛЕТОВКА РАЊЕЛОВИЋ, Ул. 10. октобар 75, III улаз, стан 3, 11090 Петлово брдо код Београда; БРАНКО МАРКОВИЋ, М. Тита 2/4, 38218 Лепосавић; АЛЕКСАНДАР ЈОВАНОВИЋ, Синдикални станови 3, 18000 Ниш; МИЛАН ВОРКОВИЋ, Ламиници 168, реwsка Паланка; АЛЕКСАНДАР МАЦАНКОВИЋ, Албанске споменице 7, 11001 Београд; ДРАГАН ВУКСАНОВИЋ, Ж. Савковића 6/3, 11400 Младеновац; ИМРЕ ЊЕРГЕШ, Призренска 74, 26300 Вршац; ДУШАН ПЕЈАК, Светозара Милетића 17, 21410 Футог; ЉИЉАНА НЕВОРАЊ, Змај Јовина 26, 11000 Београд; СОЊА ГУДЧЕВА, Благоја Горева 54, 91400 Титов Велес; ВОЈИСЛАВ СТАМЕНКОВИЋ, Саве Ковачевића 3/II улаз 7 спрат, 11000 Београд; ДРАГАН КРАПЧОВ, Велике степеннице 4, 11000 Београд; АДМИР СКОКИЋ, Ђуре Пуцара бр. 5, 75330 Јања; ЗОРИЦА ИЛИЋ, Милосава Влајића 74, 11400 Младеновац; ТАМАРА МАНОЈЛОВ, М. Тита 107, 25230 Пула; ОЛГИЦА ГОЛИНГЕР, Боре Марковића 14, 11500 Обреновац; ВЕРИЦА ФАРКАШ, Ђуре Даничића 33, 22240 Цид. БУРА ЊАРАДИ, Нови Цид. 62, 21466 Купура, Велка; СЛАВАНА ВОЈКОВИЋ, С. анке Ђурђевих 19/2, 35000 Свет. зарево; САША МАРИШЕЧЕК Стан. Панића 12, 74250 Маглај; АЦА ИЛИЋИЋ, село Молча 18207 „п. Молча; МИЛАН ВУКОВИЋ, Олге Јовичић 10, 36210 Врњачка Бања; МАРКО ПАВИЋ, 74238 Коошница, Восански Шамап; ЗДРАВКО ДЕЈАНОВИЋ, Мајевац 74216, Добој; АНЂЕЛКО СТЕВИЋ, О. Д. „Камендин“ 21214 Сириг.

НА УРОШЕВИЋ, Мештровићева 44/16, 11000 Београд; СУЗАНА МАШИЋ, Драгомира Гајића V-6/1, 37000 Крушевац; ВЕСНА МЛАДЕНОВИЋ, М. Тита 269, 22400 Рума; СТЕВИЦА МАРЧЕТИЋ, Мали Радинци, Иришка 46, 22400 Рума; СЛАВИЦА КЛИНЧАРЕВИЋ, В. Карачића 47/а, 22300 Стара Пазова.

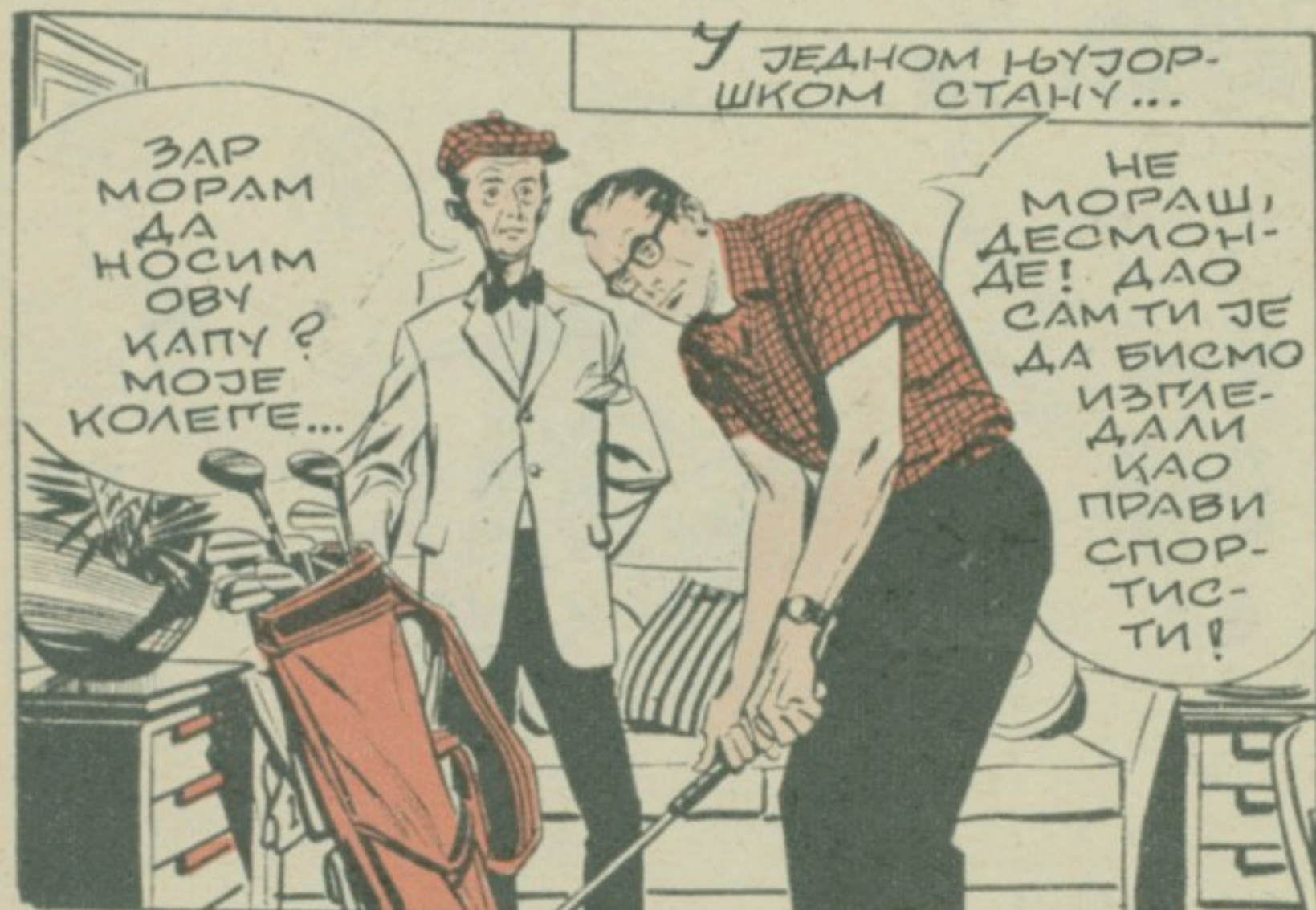
СТО ПЕДЕСЕТ СЛАТКИХ КОВЧЕЖИЋА ДОБИЛИ СУ ВЕРИЦА ГУТЕЉ, 15 октобра 2, 12000 Пожаревац; ВОШКО СТОЈИЋ, Св. Марковића 41, 22400 Рума; МЛАДЕН МАРИНКОВИЋ, Гробљанска 11, 11306 Гроцка; ЗОРАН МИЛОСАВЉЕВИЋ, Нехрцова 184, стан 3, 11070 Нови Београд; ЉИЉАНА НИКЛАНОВИЋ, Б. Јовановића 18, 81310 Будва; БРАНКА ВОКОВИЋ, Пандил Шишков 1/4, 91000 Скопље; НЕНАД ВОКИЋ, Тихомира Вишњевца 1, 11050 Београд; ДЕЈАН КОСТИЋ, Поп-Ташкова 12/1, стан 6, 11000 Београд; ДРАГОЉУБ АБРАМОВИЋ, на-

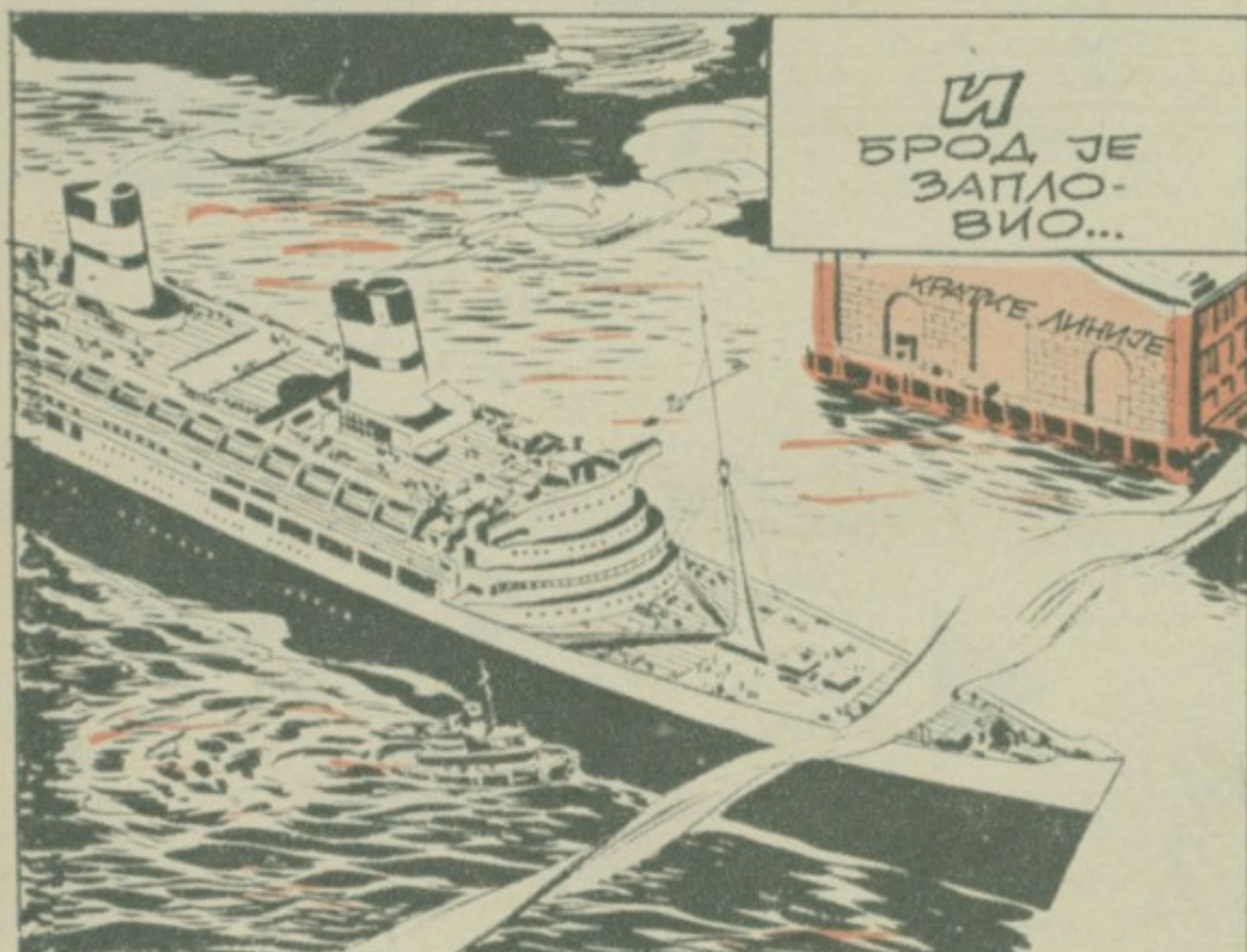
ТРИЕВСКИ, Саракино, 91226 Тетово; РАДОМИР ВЕЉОВИЋ, Станица за вођарство, 84000 Бијело Поље; КОКАН ГРЧЕВ, Благој Мучета 46, 92400 Струмица; ЉИЉАНА СТАНИЋ, Вукасовићева 88/10, 11090 Раковица; ДАНИЛО ЛИЦИЦА, Змај Јовина 10/Е, 21230 Жабаљ; БРАНКО ЈАРАН, Скојевска 32, 58210 Солини; ДОБРИЦА ЈОВАНОВИЋ, 13. октобар 68, 11231 Ресник; МИЉЕНКО ВИЛОВИЋ, Гајева 4, 58000 Сплит; ЈЕЛИЦА РАДОВИЋ, Триплавска 19, 38220 Кос. Митровица; НЕНАД КОПША, Карневијева 3, 11000 Београд; ЗОРАН МИЛАНОВИЋ, Јанка Катића 30, 11400 Младеновац; ЗОРАН НЕНАДОВ, Задругарска 7, 11080 Земун; ГОРДАНА ДИМИТРИЈЕВИЋ, М. Пјаде 12, 35250 Параћин; МАРКО МУСТАПИЋ, Скопљанчева 6, Брда 58630 Сплит; ЉУБИЦА ВАСИЛИЋ, II канал 6.6, 78400 Босанска Градишка; МИРОЉУБ ЛАЗОВИЋ, Светозара Марковића 13, 32000 Чачак; ГОРАН МАРОЈЕВИЋ, Чедо Ковачевића 6.6, 78400 Бос. Градишка; ВЕСНА ТОПИЋ, Драге Лопара 4, 78400 Бос. Градишка; АЛЕКСАНДАР МИЛОШЕВИЋ, II бул. 175, стан 8, 11070 Нови Београд; ЉУБИЦА ЦВЕТКОВИЋ, В. Кидрича 1, 26202 Глогоњ; МИОМИР БУРИЋ, Војводе Мишића 32, 11060 Београд; РУЖИЦА РАНКОВИЋ, Ново насеље 8 ред, бр. 33/IV 14000 Ваљево; ДРАГАН ПРИБАКОВИЋ, Бул. АВНОЈ-а

МИЛИЋЕВИЋ, Пут за Лиштицу 7, 79000 Мостар; ИБОЉА ПАЛФИ, Речо Антала 89, 23272 Нови Бечеј; БОГДАН МОЈИЋ, Карађорђева 213, 14000 Ваљево; БОРИВОЈЕ ЧОЛИЋ, Гимназија „Јован Скерлић“, 34310 Топола Опленца; ЗОРАН НОВЕЉИЋ, Ивана Вујосевића 1, 81000 Титовград; МЛАДЕН ПЕТКОВИЋ, Вукасовићева 11, 11090 Београд; ОЛГИЦА ИСАКОВСКА, Ангел Винички 22, 91213 Горче Петров; МИЛКА МИЉЕТИЋ, село Станови, 74213 Руданка, Добој; САША РУПНИК, А. Парчетића 6, 24000 Суботица; ТОМЕ МАНЕВСКИ, И. Л. Рибара, Кула 10 кат 4, стан 16, 91000 Скопље; МИРЈАНА ВРЕЊО, Дукице Грохвица 25, 79270 Невесиње; ЉИЉАНА ПИЛИПОВИЋ, Бул. братства и јединства К-10, 72000 Зеница; СУЗАНА ПАВЛИЦА, Отопа Јупанчића 49/2, 11070 Нови Београд; ИНДИРА ЗАИМОВИЋ, Филипа Кљајића 82, 75400 Зворник; ДРАГАН МИЉЕТИЋ, М. Ђуруковића 6, 72000 Зеница; ЖЕЉКО МУЊВАН, Мачковец 283, 42300 Чаковец; СЛАВАНА РАДОВАНОВИЋ, Браће Дирака 73, 35000 Светозарево; МИОДРАГ ВУКОВИЋ, Стјепана Шаренца 9, 81340 Херцег-Нови; ДУШАН МЕСЕЛЦИЈА, Милоша Обилића 2, 21422 Младеново; ЈАДРАНКА БАКОВИЋ, Браће Микуловића 2, 58230 Сив; ВОЈИСЛАВ ПЕЈИЋ, Тежачка 46, 12000 Пожаревац; БИЉАНА ОРОВИЋ, Владимира Назора 2/II,

(КРАЈ)

Рип Кирби: СТИХОКЛЕПАЦ

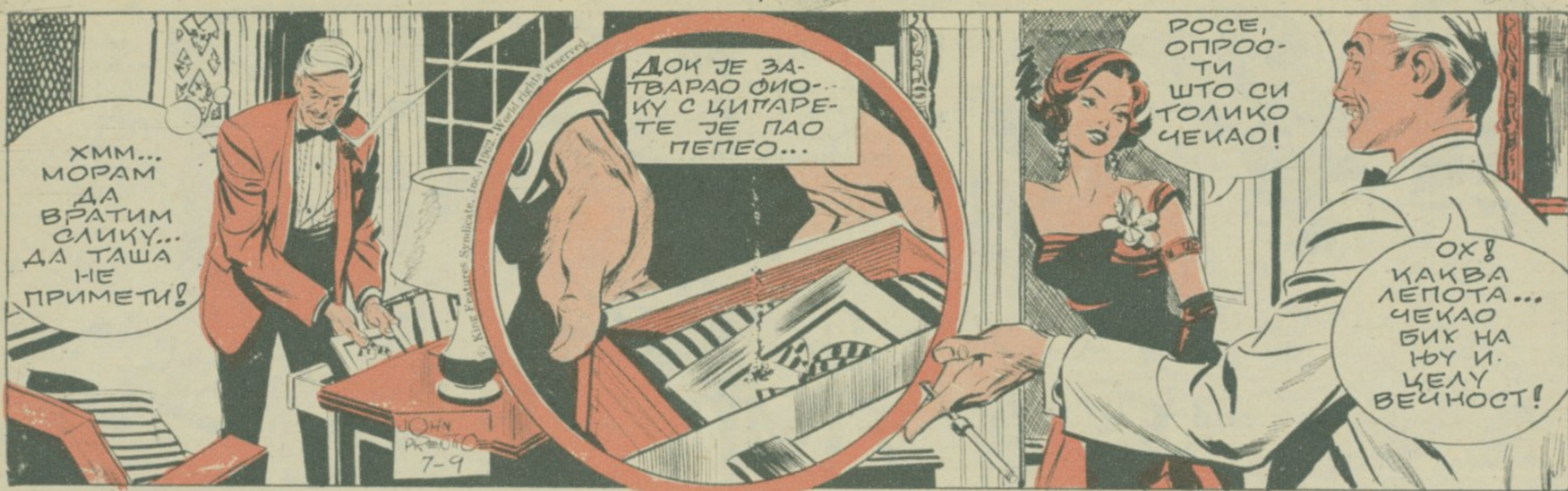

КЕНТОНОВИ
МЕЏИ
СПРЕЧИЛИ СУ
КИРБИЈА ДА
ЗАУСТАВИ
МАШИНЕ-
РИЈУ...

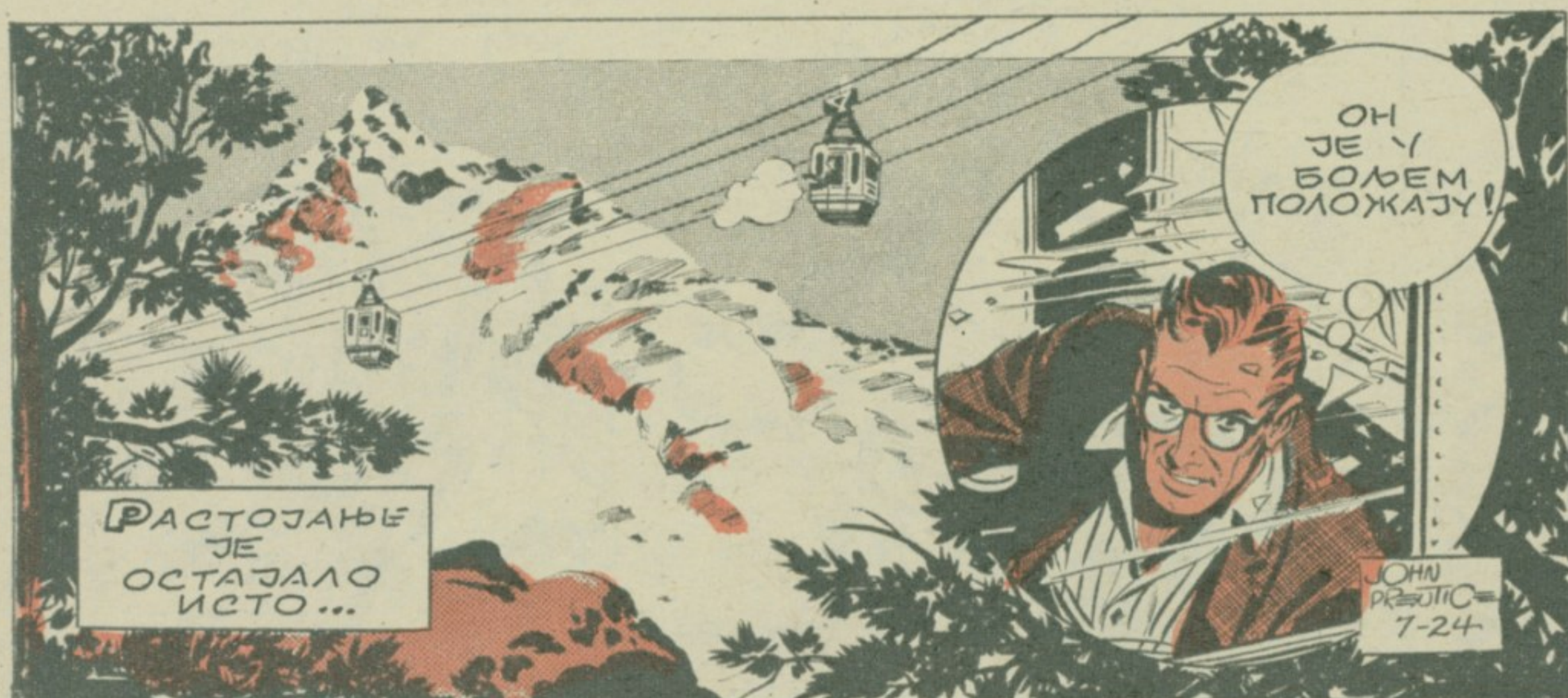

НЕ
МОГУ
МУ
НИШТА!
ВАГОНЕ-
ТИ
СЕ НЕ
МОГУ
ВРАТИТИ!
ПОСТОЈИ
САМО
ЈЕДАН НА-
ЧИН...

ДА
ПОБЕМ ЗА
ЊИМ!
ОВО МЕ
ПОМАЛО
ПОДСЕЋА
НА ПОТЕРУ
НА РИНГ-
ШПИЛУ...

JOHN
PRUITT
7-23

РАСТОЈАЊЕ
ЈЕ
ОСТАЈАЛО
ИСТО...

ОН
ЈЕ У
БОЉЕМ
ПОЛОЖАЈУ!

JOHN
PRUITT
7-24

ЗА ТО ВРЕМЕ,
НА ВРХУ
ПЛАНИНЕ...

ТАЈ
ЗВУК...
ЧАО ДА
ЖИЧАРА
РАДИ...

КО ЛИТО
ПУЦА
У ОВО
ДОБА
ГОДИНЕ!
ПОКРЕ-
ЊУБЕ
СНЕЖ-
НУ
МАСУ...

НЕ!
СТАНИ!

ОД-
ЛИЧНА
ИДЕЈА!
ЗАУСТАВИ
ЖИЧА-
РУ!

JOHN
PRUITT
7-25

ДА ЗА-
УСТАВИМ
ЖИЧАРУ?
А ОН?

ДОБ-
РО ЈЕ
ЊЕМУ
И
ТАМО
ГО-
РЕ!

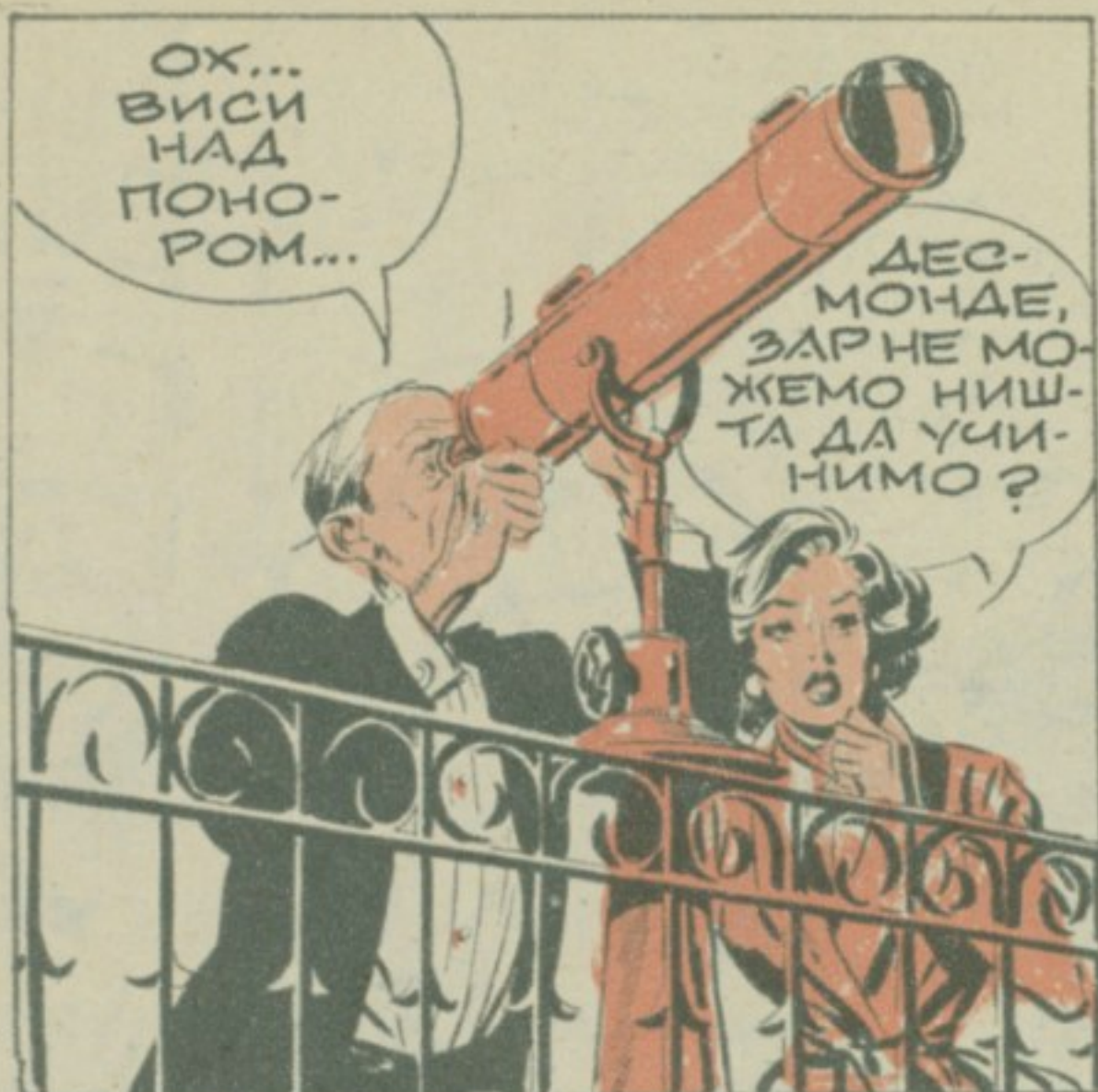
ОКЛЕВАШ?
ОНДА
ЋУ ЈЕ
САМ
ЗАУСТА-
ВИТИ!

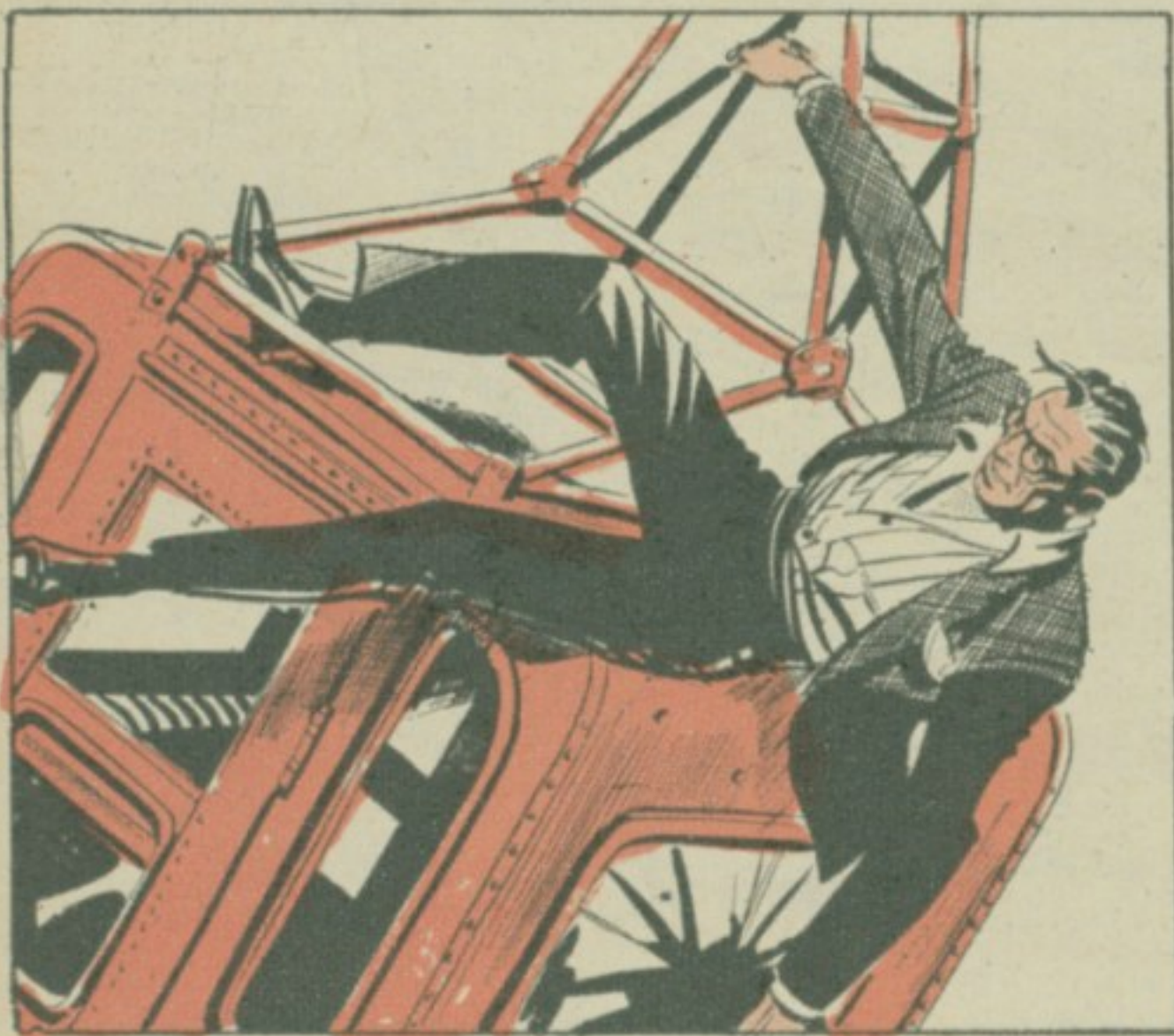
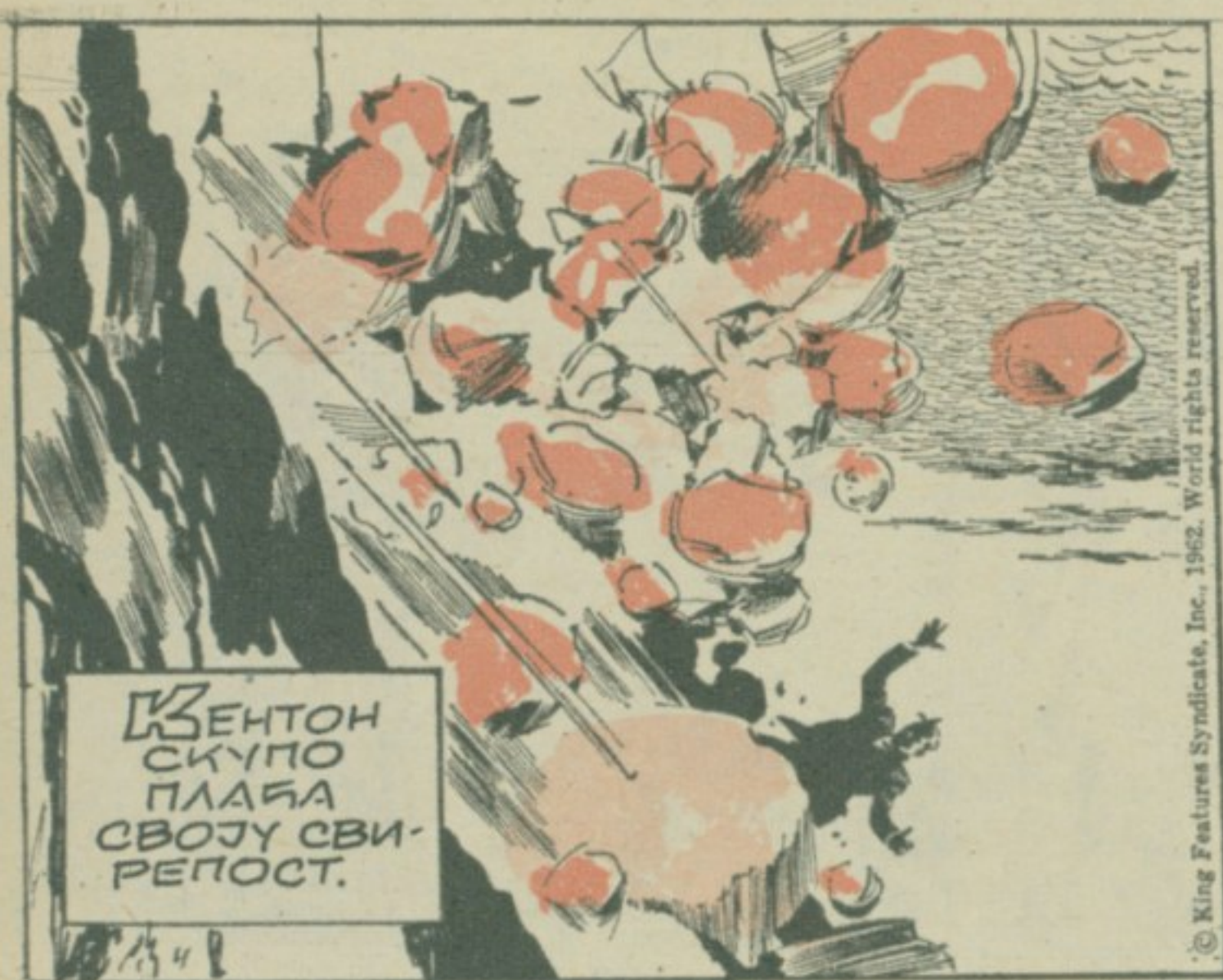
НЕ
ДОДИ-
РУЈ-
ТЕ
МАШИ-
НЕ-
РИЈУ...

JOHN
PRUITT
7-26

ПРЕПОТОПКО

АААА...

УФ! АКО НЕ ПОЖУРИМ... ОДУВАЌЕ МЕ!

ПРЕПОТОПКО

... ПЕЧИКА!

ШМРК! ОПЕТ САМ ОЗЕБАО! ТА ПРОКЛЕТА ВЛАЖНА ПЕЧИНА!

МОРАМ ДО ДОКТОРА!

ХМ! ЗАПАЛЕНЕ ПЛУЌА! ДА БИ СЕ ОПОРАВИО ПОТРЕБНА ЈЕ СУВА ПЛАНИНСКА КЛИМА!

ПРОБАЋУ ДА СЕ СМЕСТИМ...

... ОВДЕ НЕГДЕ У БРДИМА!

ОВА ПЕЧИНА ИЗГЛЕДА ПРИСТОЈНО!

ЕВО МОЈЕ НОВЕ РЕЗИДЕНЦИЈЕ!

ТРАС

СТО МУ ПРОМОВА! ШТА ТО БИ?

КРРРАК!

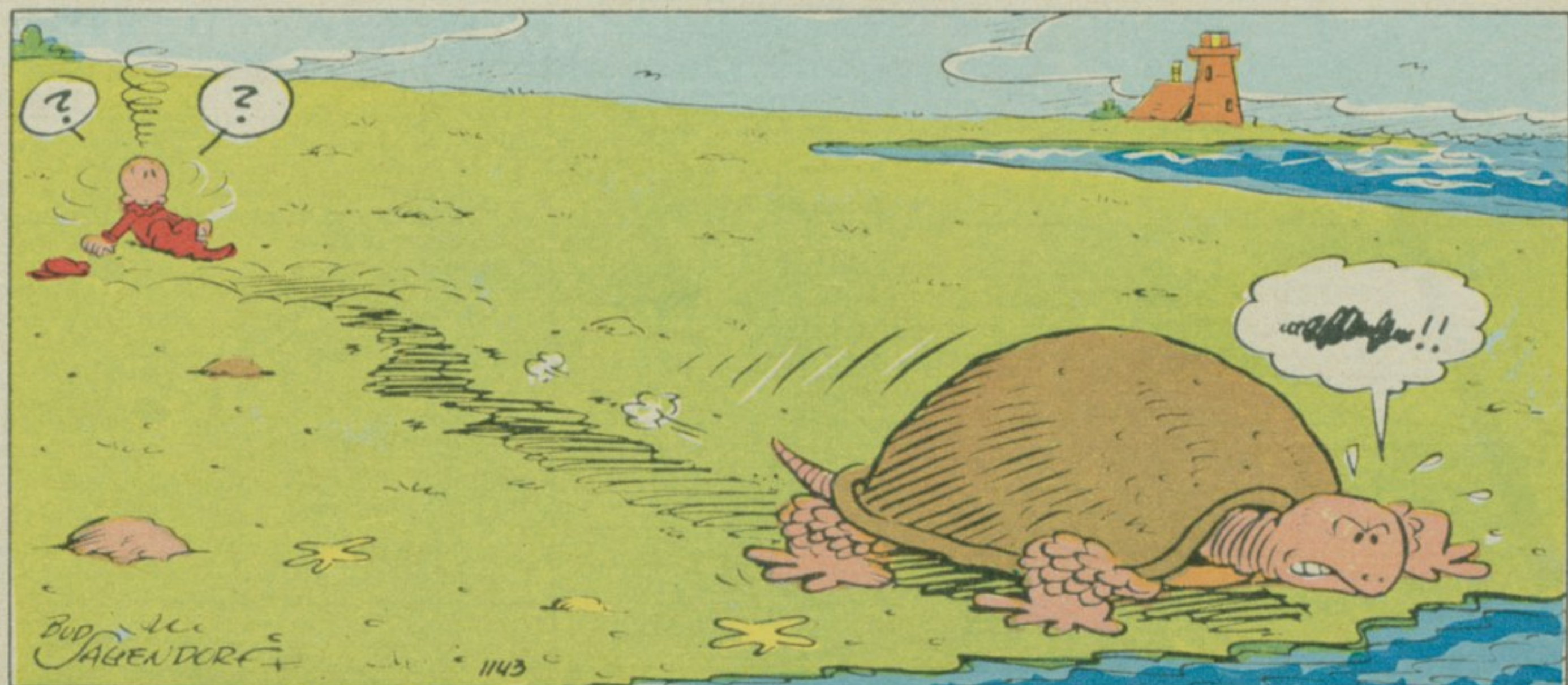
?!?!?

УПОМОГ! ПОМАГАЈТЕ!

БРУУМ!

ГРР... АКО МИ ЈОШ НЕКО КАЖЕ ДА ЈЕ ПЛАНИНСКА КЛИМА ДОБРА ЗА ЗДРАВЉЕ... ЗРРОМКУ ПА!

ТОК

МЕХАНОТЕХНИКА ИЗОЛА

ОСТАЛЕ ЛУТКЕ

Арт. 19343 ЛУТКА ЛИСА
Арт. 19244 ЛУТКА ЛОЛА
Арт. 19365 ЛУТКА РОРРУ
Арт. 19361 ЛУТКА КРИЗИНА
Арт. 19384 ЛУТАК МИМО
Арт. 19378 ЛУТКА ГИСЕЛА
Арт. 19382 ЛУТАК АНГЕЛИНО
Арт. 19701 ТОПОЛИНО
Арт. 19390 ЛУТКА СОЊА

НАРУЏБЕНИЦА

МЕХАНОТЕХНИКА — 66310, Изола

Неопознано наручујем лутку (навести број артикла) — платићу поштару кад ми донесе.

Број арт. _____

Име и презиме _____

Поштански број и место _____

Улица и број _____

(Попуњава лице које плаћа по поузећу)

Арт. 19342 ЛУТКА ЛИСЕТА
ЦЕНА: дин. 37,00
ВИСИНА: 33 см

Арт. 19341 ЛУТКА КИКИ
ЦЕНА: дин. 33,00
ВИСИНА: 26 см

Арт. 19345 ЛУТАК КИКО
ЦЕНА: дин. 35,00
ВИСИНА: 29 см

ЗАМОЛИТЕ МАЈКЕ ДА ВАМ КУПЕ БАЈКЕ СВИХ НАРОДА СВЕТА

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ "НАРОДНА КЊИГА"

даје специјалан попуст читаоцима ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА за књиге библиотеке „БИСЕРИ“: уместо 15, платићете 8 дин. (за сваку књигу) поштару кад их донесе. За готово се могу поручити најмање 3 књиге, на отплату само комплет од 22 књиге по цени од 176 дин. у 4 месечне рате по 44 дин. Прву рату платићете кад вам књиге донесу (поузећем).
Попуните наруџбеницу и пошаљите на адресу:

ИП „НАРОДНА КЊИГА“ 11001 Београд, Шафарикова 11.

1. ИРСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	12. СУДАНСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)
2. ИТАЛИЈАНСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	13. КАВСКАСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)
3. ФРАНЦУСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	14. УРАЛСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)
4. ЕНГЛЕСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	15. УКРАЈИНСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)
5. НЕМАЧКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	16. ИСЛАНДСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)
6. БЕЛОРУСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	17. ДАНСКЕ БАЈКЕ
(латиница)
7. МАРОКАНСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	18. ШВЕДСКЕ БАЈКЕ
(латиница)
8. ЕТИОПСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	19. ЛЕТОНСКЕ БАЈКЕ
(латиница)
9. БАЈКЕ СА МАДАГАСКАРА
(ћирилица)	20. УЗБЕКИСТАНСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)
10. БАЈКЕ ЈУГА АФРИКЕ
(ћирилица)	21. ФИНСКЕ БАЈКЕ
(латиница)
11. АЛЖИРСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	22. ЕСТОНСКЕ БАЈКЕ
(латиница)

ИП „НАРОДНА КЊИГА“
11000 Београд, Шафарикова 11

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

1. ЗА ГОТОВО: БАЈКЕ под бројем _____
по цени од 8 дин. Укупан износ од _____ дин.
платићу поштару кад ми донесе књиге.
2. КОМПЛЕТ БАЈКИ (1 — 22) по цени од 176 дин. у 4 месечне
рате. Прву рату од 44 дин. платићу поштару кад ми
донесе књиге.

(Купац)

(Пошт. број и место)

(Улица и број)

(Овера предузећа за купце
на отплату)

(Потпис наручиоца)

У случају спора признајем надлежност суда у Београду.

ДОЖИВЉАЈИ ИБН ТУПА

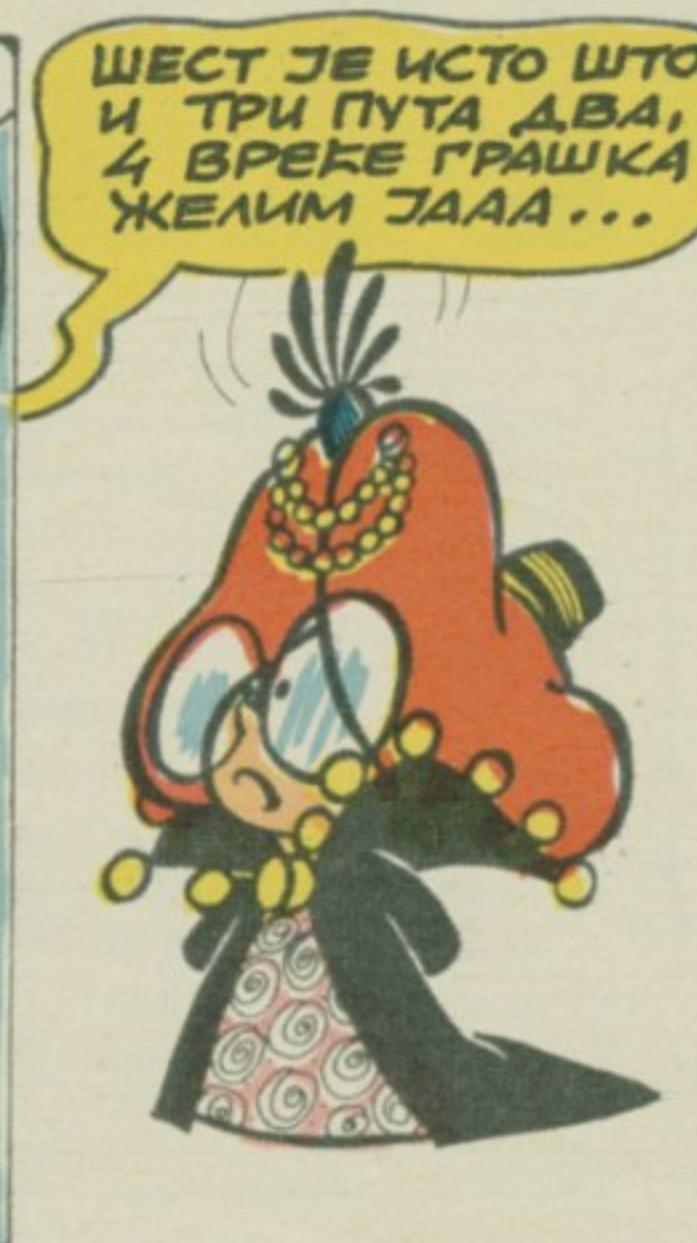
ЗАШТО?!
МИ НИ-
ШТА НИ-
СМО
УЧИНИ-
ЛИ!

Е, БАШ
КАД СЕ
НИШТА НЕ
РАДИ, ТО
СЕ НАЈОШТРИ-
ЈЕ КАЖЊАВА.
ПЛАТИТЕ
НАЈВЕЋУ
КАЗНУ
- 4 ВРЕКЕ
ГРАШКА!

ШТА ЋЕМО САД?

ПА, ДА ОТПЕВА-
МО ЈЕДНУ ПЕСМУ
ЖЕЛАЈ СЛУ-
ШАЈ...

ШЕСТ ЈЕ ИСТО ШТО
И ТРИ ПУТА ДВА,
4 ВРЕКЕ ГРАШКА
ЖЕЛИМ ЈААА...

И, МАЛО КАСНИЈЕ,
ДОЛЕТЕ КРИЛАТИ КОЊ
НОСЕЊИ НА ЛЕБИМА
ЧЕТИРИ ЧАКА. АЛИ, НА
ЖАЛОСТ, ДОШЛО ЈЕ
ДО НЕСПОРАЗУМА...

НАПАД ИЗ
ВАЗДУХА!
ПААА-
ЛИ!

ИЈУ!

МЕЦИ СУ ПРОБУШИЛИ ВРЕКЕ И...

...ГРАШАК
ЈЕ ПАДАО
И ПАДАО
ГУСТО,
ЈОШ
ГУШЋЕ
И...

...ЗАШТО ТУЦЕ!

ТУТАЊ ДОК СЕ ОБИ
НЕ ОПАСУЈЕ!

ГЛАМАН СУ ПОМИСЛИЛИ ДА СЕ
ОДМОРЕ ОД ЈУРЊАВЕ КАД
ИМ СЕ НА ПУТУ ИСПРЕЧИЛА
НЕОБИЧНА
КОЛОНА...

РАДОЗНАЛИ МУСА
НИЈЕ МОГАО ДА
ОДОЛИ...

МОРАМ ДА
ПИПНЕМ, ПА
ШТА БУДЕ!

ХЕЈ, ПА ОВО СУ
ТРОЈКЕ, ЦЕЛА
РЕКА ТРОЈКИ!

ТАЧНО
ТАКО!

ЕНО ЈЕДНА ВЕЛИКА
ТРОЈКА - ТО ЈЕ СИГУРНО
ВОЂА КОЛОНЕ. САД ЋУ
ЈЕ УПИТАТИ ГДЕ СУ СЕ
СВЕ ОВЕ ТРОЈКЕ
УПУТИЛЕ!

НЕ, НИСАМ ВОЂА! ЈА
САМ ТРОЈКА СА ЈЕДНЕ
РЕКЛАМЕ. НАШ НОВИ
КРАЉ ПОЗВАО ЈЕ СВЕ
ТРОЈКЕ СВЕТА ДА СЕ
ВРАТЕ КУЋАМА. АЛИ,
НЕ ЗНАМО ЈОШ ЗБОГ
ЧЕГА!

А ЈА САМ ТРОЈКА СА
ЈЕДНОГ РАЧУНА У САМО-
УСЛУЖИ. КУПАЦ ЈЕ ТРЕ-
БАЛО ДА ПЛАТИ 331 ДИ-
НАР, АЛИ ЈА И МОЈ БРАТ
БЛИЗАНЦ, СМО ПОБЕГЛИ
И ОН ЈЕ ДАО
САМО ЈЕ-
ДАН ДИ-
НАР! ХИ-
ХИ-ХИ!

ХЕЈ,
БРАТЕ, ПО-
ЖУРИ! ОДО-
ШЕ СВИ...

ВЕЛИКА ТРОЈКО, РЕЦИ МИ
ЈОШ ШТА ЈЕ СА ВАШИМ БИВ-
ШИМ КРАЉЕМ, ДУПЛОМ ШЕ-
СТИЦОМ?

ОН ЈЕ
АБДИЦИРАО
У КОРИСТ
НОВОГ
ВЕЛИЧАН-
СТВА
ОСМИ-
ЦЕ!

КАО!

М-М-М? ОВО МИ ЈЕ
НЕШТО СУМЊИВО!
МОРАЋЕМО ДА ВИ-
ДИМО ШТА ЈЕ...

ОНАЈ
БЕДНИК
ОСМИЦА
ОДУВЕК ЈЕ
ПРЕЗИРАО
ТРОЈКЕ!
ОТКУД
ТА
ИЗНЕ-
НАДНА
ЈУБАВ
?!

ГРОФИЦА НА

Најчувеније бекство из тамнице Тауер изведено је 1715. године — у женским хаљинама!

У источном делу Лондона, на северној обали реке Темзе налази се чувена тврђава позната у свету под именом Лондонски тауер или Лондонска кула. Пре инвазије Нормана на том месту било је британско упориште. Традиција каже да су праоснивачи Тауера стари Римљани јер су ту пронађени остаци њиховог утврђења.

Тврђава Тауер састоји се данас од две линије утврђења са 19 мањих кула. У самој средини је највећа и најстарија грађевина, тако звана Бела кула саграђена за време Виђења Освајача, прворазредна туристичка атракција. Тауер је, уопште, веома привлачан за туристе и ретко који посетилац британске престонице пропусти да га обиђе.

ПРОБРАНО ДРУШТВО

Међутим, у бурној и крвавој историји овог моћног утврђења било је векова када никоме није падало на памет да о Тауеру размишља као о некој туристичкој сензацији. Пошто данашњи посетилац предахне по сле разгледања фантастичног музеја са збирком старог оружја и најбогатијом ризницом крунског накита на свету и крочи у неку од кула, брзо заборавља лепоте разних „кохинора“ и другог чувеног драгог камења чија историја већ припада познатим легендама.

Јер, у кулама га вешти водичи обавештавају о потресним људским причама које су се током векова ту одигравале. Ту ће сазнати да је Тауер од XII века био краљевска резиденција све док моћни државник Оливер Кромвел није, у XVII веку, наредио да се палата поруши. Нарочито чувен постао је Тауер као злогласна тамница где су углавном чамли, били погубљени и сахрањени у тауерској цркви Св. Петра политички затвореници, племићи оптужени за велеиздају, свргнути краљеви и краљице.

Ту је уморен Хенрих VI Ланкастер, у Крвавој кули завршили су малолетни синови Едварда IV, Едвард V и Ричард, војвода од Јорка, док је његов брат војвода

од Кларенса наводно удављен у бачви вина. Гиљотина под којом су пале многе чувене главе и данас стоји у дворишту тврђаве.

Овде су били затворени и smakнути Томас Мор, чувени писац „Утопије“, жене Хенриха VIII краљице Ана Болен и Катарина Хауард. Џејн Греј, гроф од Есекса, војвода од Монмаута, ћерка Хенриха VIII касније краљица Елизабета I и многи други.

Ретко ко успео је из Тауера да побегне, можда свега петоро-шесторо за толико векова, јер је затвор био одлично обезбеђен и чуван. Једно од најдуховитијих и најспектакуларнијих бекстава одиграло се после I јакобитског устанка када су се побуниле присталице сина свргнутог краља Џејмса II 1715. године.

После краха овог устанка у Тауеру се нашло пробрано друштво племића и лордова, међу њима и ерлови од Дервентвотера, Нитсдејла и Кернворта и лордови Кенмјур, Видрингтон и Нерн.

ЛЕПА МЛАДА ЛЕДИ

Ерл од Нитсдејла био је човек средњег раста, младолук, али са стомаком који је већ показивао тенденцију да постане најуочљивији део његове личности. Ерл је био заузет невеселим мислима о сутрашњем дану када је на Тауерском брегу имао заказан „састајак“ са целатом.

Дан раније имао је при-

лику да са прозора ћелије посматра одлазак на губилиште Дервентвотера и Кенмјура и повратак онога што је од њих остало. Призор га је потресао због глупог начина на који су жртвовали животе за изгубљену ствар за коју ће и он колико су тра положити главу на пањ.

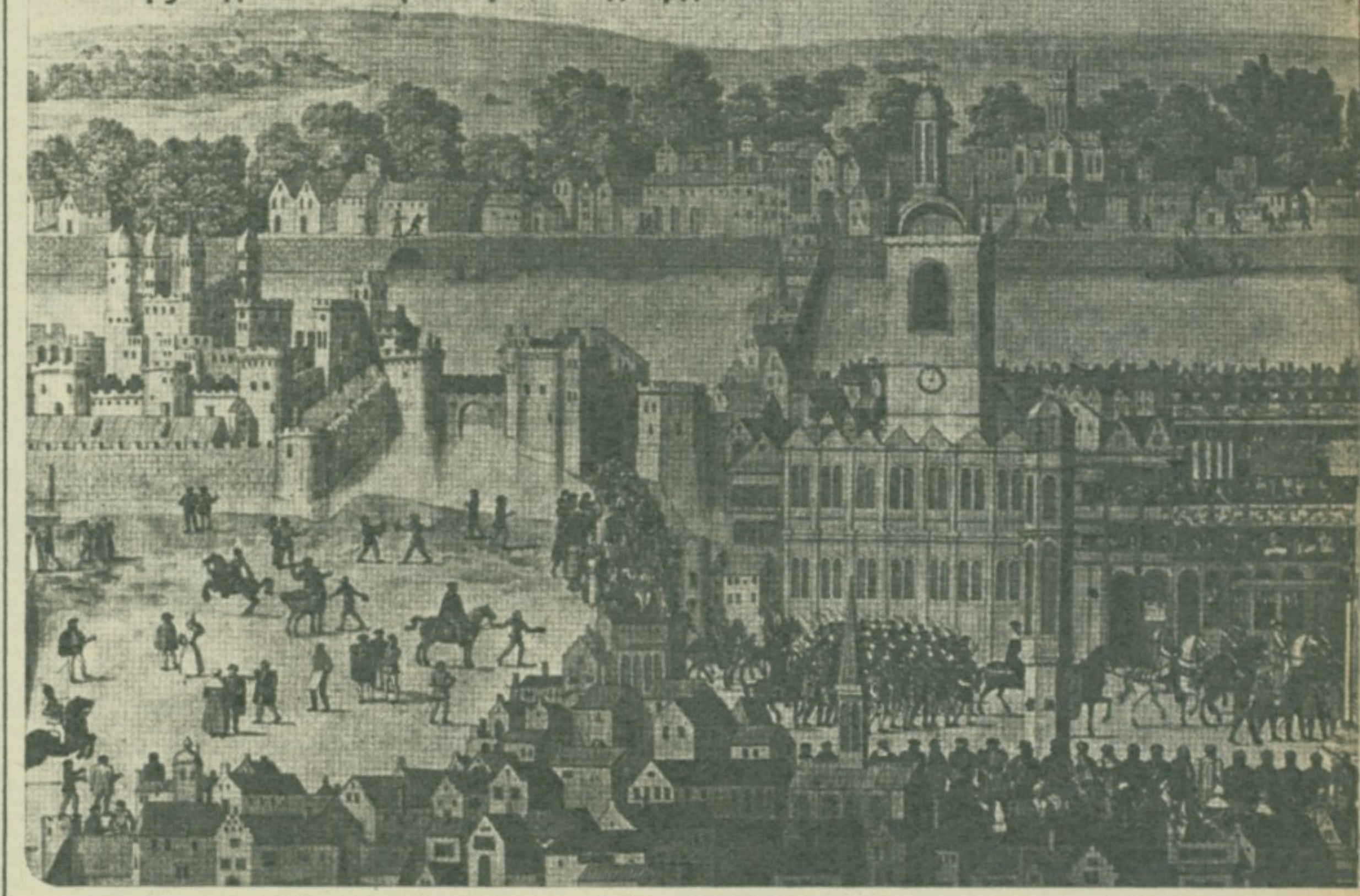
Осим тога ерл је имао доста ваљаних разлога да живи. Један од тих разлога била је леди Нитсдејл, вео-

мало је у то време био веома строго чуван, али је традиција дозвољавала члановима породице да свакодневно посећују заточенике и праве им друштво. Леди Нитсдејл правилно је проценила могућности које ова кав систем пружа: фунту овамо, фунту онамо, мало ћаскања са женама чувара, мало са самим чуварима — и ускоро је спретна млада леди била најомиљенији посетилац Тауера!

вале госпођа Милс, извесна госпођа Хилтон и грофичина служавка Еванс. Грофица Нитсдејл само је ову последњу упутила у свој план док друге две жене нису имале појма какву ће улогу одиграти у спасавању на смрт осуђеног ерла. То ће сазнати тек у кочији на путу за Тауер.

Грофица је говорила брзо, не заостајући ни једног јединог тренутка да узме дах и не допуштајући запа-

Изглед Тауера (лево) и тог дела Лондона за време крунидбене поворке краља Едварда VI.

ма лепа млада жена којом се ерл недавно оженио. Ерл Нитсдејл чешкао је чекињасту браду која му је нарастала последњих дана покушавајући да се тачно сети речи своје супруге приликом последње посете. Шта ли је мислила да каже тим да: „Треба бити спреман на мало прерушавање“?

Док су Ерла мучиле такве мисли, леди Нитсдејл била је веома заузета. Тау-

дан уочи погубљења леди Нитсдејл је у својој палати у Лондону водила веома важан разговор са извесном госпођом Милс, особом не много бистром, али безгранично почастованом пријатељством које јој је указивала једна права грофица.

Само, разлози за ово изненадно пријатељство веома би је изненадили да је у том тренутку могла да их претпостави. Наиме, леди Нитсдејл је проценила да је госпођа Милс исте висине као и њен муж, а пошто је била у благословеном стању и њен стомак необично је подсећао на избочину заточеног ерла.

ЕРЛ ЈЕ ЗАПРЕПАШЋЕН

Разговор је успешно завршен. Госпођа Милс, савршено несвесна опасности ситуације, пристала је да помогне грофици да избави мужа из Тауера и акција је могла да отпочне.

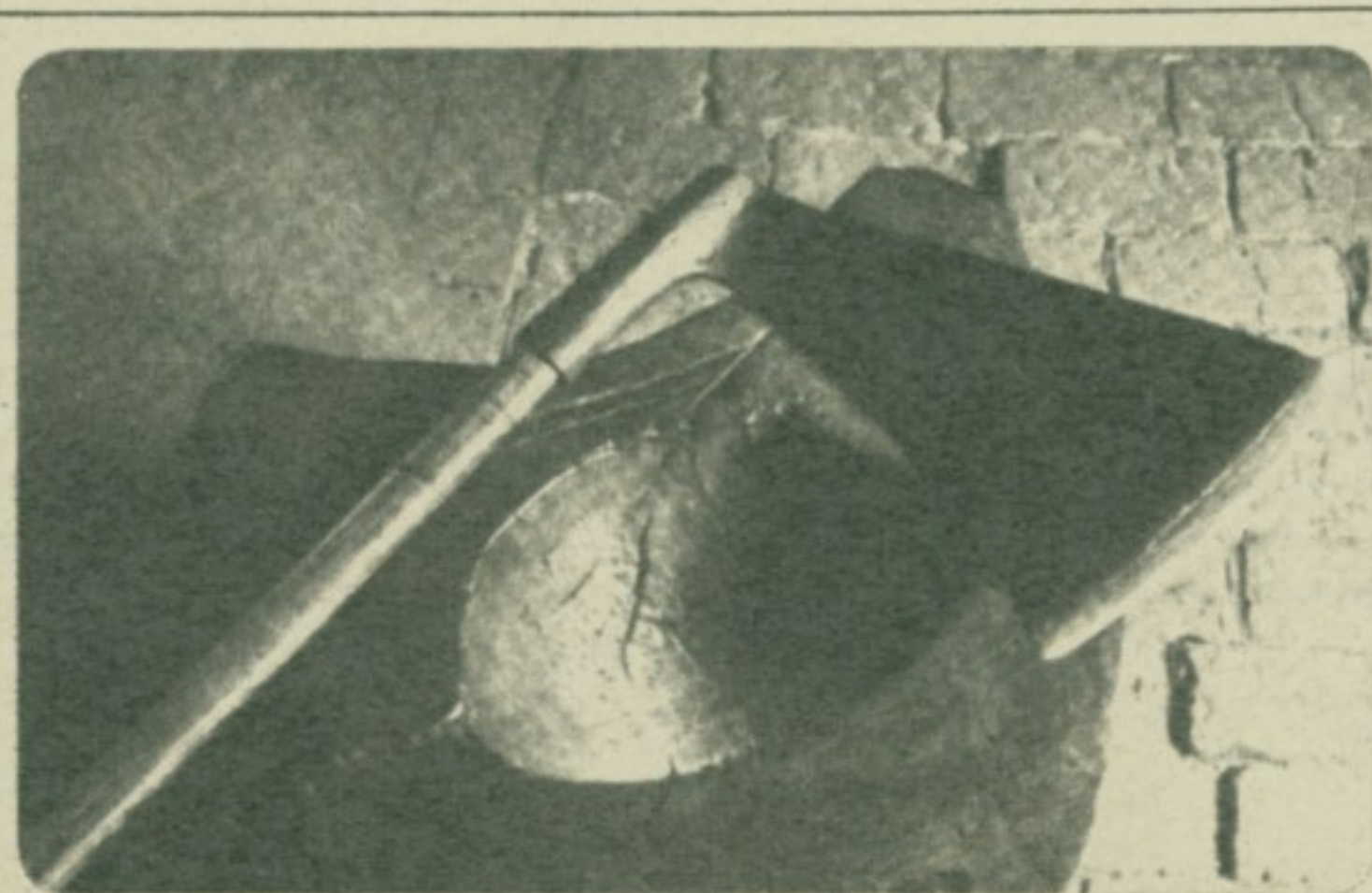
Леди Нитсдејл командовала је малом „армијом“ од три жене коју су сачиња-

њеним женама да дођу себи. Кочија се зауставила пред самим Тауером и Еванс је помогла госпођи Хилтон, веома мршавој жени, да испод свог огртача са капуљачом навуче још један, потпуно исти као онај који је добила и госпођа Милс.

Кочија је остала испред тауерске капије, а поред стражара леди Нитсдејл провела је госпођу Хилтон. Прописи су дозвољавали да чланови породице могу увести по једног пратиоца или члана послуге код затвореника.

Ерл Нитсдејл запрепаштен је гледао како његова жена уводи у ћелију непознату особу која је без речи скинула горњи огртач са капуљачом, направила леп реверанс и изишла. Отпратила ју је леди Нитсдејл говорећи јој гласно, да стражари добро чују, да јој хитно пошаље служавку да би јој помогла да се обуче и на време стигне да преда молбу за помиловање краљу Џорџу I.

Чим је госпођа Хилтон изишла из Тауера на улазу се појавила госпођа Милс представљајући се као при-

Злогласни пањ за одрубљивање глава у дворишту Тауера.

ЧЕЛУ АКЦИЈЕ

јатељица затвореног лорда која жели да се са њим опрости. Са сузама у очима дочекала је леди Нитсдејл на степеништу затвореничке куле жену која је била очигледно веома потресена јер је цело време држала на лицу марамицу, ваљда да сакрије бол. Наравно, када неко марамицом покрива лице, велики су изгледи да ниједан чувар неће моћи да га опише.

Несрећни ерл Нитсдејл до

време и сачекујући породице затвореника. Наиме, било је веома тешко проћи кроз ову собу а не оставити велики бакшиш!

Леди Нитсдејл испратила је госпођу Милс кроз ова друга врата делећи напојнице лево и десно и дајући јој трагичним гласом, довољно јасно да сви чују, последња упутства да јој „најзад пошаље ту ленштину од служавке јер, ако не стигне да исте вечери преда пети-

шћем не питајући ништа како не би ометали забринуту леди у давању упутстава „пријатељици“. Пошто је тако испратила прерушеног ерла до излаза из Тауера, леди Нитсдејл се брзо вратила у хелију да доврши започети посао. Требало је све прикрити да се бекство открије што касније. Још читавих пола часа леди је у празној хелији гласно причала имитирајући повремено и глас свога мужа.

дећа дана Нитсдејлови су провели скривени на тавану куће док је Еванс, по упутствима грофице, припремала пут за бекство из Енглеске.

Једне ноћи брачни пар тајно се пребацио у резиденцију венецијанског амбасадора где их је у својим одајама прикрио његов лакеј. Када је следећег дана амбасадор кренуо на пут у Европу, на месту лакеја на његовој кочији, упараћен у ливреју и са напудраном периком на глави, налазио се лорд Нитсдејл. Два дана касније Нитсдејлови су били потпуно безбедни у Француској.

Чувши за успело бекство енглески краљ Џорџ I је, са смислом за хумор, изјавио:

— Па, морате признати да је у његовој ситуацији то био најпааметнији потез!

ИДИОТСКЕ ВЕСТИ

После II јаковитског устанка и катастрофалне битке код Каледона у Тауеру није било спектакуларних бекстава, али је било спектакуларних смрти. На његовом губилишту нико није умро храбрије од старих лордова Балмерина и Ловета.

Лорд Балмерино био је веома стар, помало несигуран на ногама, али прави војник и, необично поште на душу. Један једини пут за време свог боравка у Тауеру он је изгубио живце. У ствари није се наљутио због себе, већ због своје жене која је управо са њим вечерала у хелији када је ушао заповедник Тауера и саопштио му да ће ујутру бити погубљен. Стара леди ужасно се потресла, а лорд је просто побеснео:

— Молим вас, госпођо, смирите се и наставите са вечером, а ви, младићу, стидите се што усред обеда долазите са таквим идиотским вестима!

На дан погубљења лорд Балмерино показао је невероватну хладнокрвност. Пошто се поздравио са пријатељима, испричао им неколико вицева и попио чашу вина, старац је кренуо на губилиште. Тамо се још једном поздравио са познаницима и савршено мирно пришао стратишту.

Понашао се сасвим прибрано, љубазно поздравио гомилу која се скупила да гледа погубљење, занимало га је шта пише на ковчегу спремно да прими његово тело и најзад је захвалио целату што је углачао пањ јер је чуо да је његов претходник нашао да је пањ неудобан, па је целат морао да га дотера секиром. Затим је стари милорд прочитао кратак пригодан говор и

када је, по обичају, целат пришао да затражи опроштај од своје жртве, Балмерино му је рекао:

— Драги пријатељу, није вам потребан мој опроштај, то је ваш посао, а чујем да сте у њему велики мајстор!

ЗАШТО СИ СЕ УПЛАШИО?

Ово је целата толико узбудило да су му морали донети јаку ракију да се поврати. Ипак је у једном тренутку бризнуо у такав плач да га је стари лорд потапшао по рамену и рекао му да, иако он лично никада није био богат, оставља аманет својим наследницима да га лепо награде.

Пошто је погубљен лорд Балмерино, дошао је ред на лорда Ловета, старог лукавог Шкотланђанина који је покушао све да се спасе, па када није успео, без велике горчине и панике прихватио је своју судбину. Он је пред смрт дао да му се нафризира перика да би лепше изгледао, а затим је себи приредио богат доручак.

Осамдесетогодишњи лорд Ловет, последња жртва смртне казне одрубљивањем главе у Енглеској.

Његовом погубљењу, 1747. године, присуствовала је огромна маса света, као да су наслућивали да присуствују последњем погубљењу одсецањем главе у Енглеској.

Усред суморне церемоније један део трибина попустио је под теретом гледалаца и неколико људи је погинуло. На ово је Ловет само приметио да је сасвим у духу енглеског смисла за спорт да и осуђеник пре погубљења има задовољство да присуствује смрти оних који су дошли да посматрају његову. Целату који се још није опоравио од претходне смртне казне Ловет је строго рекао:

— Разведри се, човече, за што си се ти уплашио кад ја нисам?

Д. А. 21

живео је ново изненађење. У његову хелију леди је увела још једну непознату жену! Тек сада, у неколико грозничавих речи, лорду су објашњени тајанствени долази и разјашњена улога свих тих жена које се мотале по његовој хелији.

»ДРАГА ГОСПОЂА БЕТИ«

Из повелике торбе госпође Милс изронила је перика са фризуром сличном њеној, кутија са шминком и пар женских ципела. У неколико хитрих потеза грофица је обојила густе, црне Нитсдејлове обрве, напудрисала му лице да покрије необријане образе, ставила перику на главу и огрнула га огртачем са капуљачом који је оставила госпођа Хилтон.

Белија ерла Нитсдејла имала је двоја врата: једна су водила на степениште где су се смењивали стражари и којим су се попеле обе жене, друга у стражарску собу у којој су се обично налазили тамничари са својим женама убијајући

цију краљу, шансе за помиловање њеног мужа могу бити изгубљене“.

Стражарске жене биле су дирнуте овим тужним речима, стражари су били дирнути напојницама, укратко, госпођа Милс је најљубазније испраћена до излаза из тврђаве, а да није морала да прође истим путем којим је ушла! За то време леди Нитсдејл довршавала је облачење свога мужа у женске хаљине. Грешник још увек није могао да дође себи. Пошто је мрак већ добро пао, ерл је био спреман за бекство.

Најзад је, отворивши врата хелије, леди Нитсдејл плачним гласом почела да преклиње „драгу госпођу Бети“, која је неутешно јецала натапајући сузама марамицу на лицу, да пожури и нађе „ту служавку“ јер ће иначе све бити изгубљено.

У КОЛИМА АМБАСАДОРА

Стражари поред којих су пролазили пропустили су их са симпатијама и сауче-

Пошто је на унутрашњој страни врата причврстила резе које је донела са собом, једну од њих је одмах затворила, а другу везала танким концем за ручицу. Затим је леди отворила врата хелије, само колико је било потребно да она изиђе, а онда, стојећи у вратима окренута лицем ка унутрашњости празне хелије, одржала још један дирљив говор, у коме је била прави мајстор, намењен ушима стражара, објашњавајући мужу да ће се вратити чим преда петицију јер служавки се вероватно нешто догодило чим никако не долази.

Стражари су опет били прави центлмени. Нико ме није ни на крај памети падало да задржава будућу удовицу у последњем покушају да спасе мужа. Тако је леди Нитсдејл стигла до излаза из Тауера.

Док је она уређивала хелију, служавка Еванс сачекала је ерла на излазу и одвела га до изнајмљене куће у којој ће боравити док трагање за њим не почне да јењава. После краћег времена придружила им се и леди Нитсдејл. Четири сле-

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ФЛАШ, ЗАРКОВ И ДЕЈИ УМАКЛИ
СУ ЉУДИМА-ОРЛОВИМА, АЛИ...

МОРАМ ДА СПУ-
СТИМ ЗАРКОВА
ЗА ТРЕНУТАК...

НЕ МОЖЕМО ДА
ПРЕЂЕМО МОСТ... СА
ОВИМА ИЗА НАШИХ
ЛЕЂА!

АЛИ, ГОНИОЦИ СУ
УПОРНИ... А ЊИХОВИ
ЗУБИ ЈАКИ!

ФЛАШ ЈЕ
ПОКУШАО
ДА ИХ
ЗАУСТА-
ВИ ВА-
ТРОМ
ИЗ
СВОГ
ОРУЖ-
ЈА...

...И ЗАТО
СУ ОНИ
ИЗА-
БРАЛИ
ДРУГУ
ТАКТИ-
КУ...

...ПРЕГРИЗЛИ СУ УЖАД КОЈА
СУ ДРЖАЛА МОСТ...

ФЛАШЕ!
МОСТ
ЈЕ ПО-
ПУСТИО!

ФЛАШЕ!

И
ТРОЈЕ
БЕГУ-
НАЦА
ПОЛЕ-
ТЕЛО
ЈЕ
У
АМ-
БИС...

ДРЖИ МЕ!
ДРЖИ МЕ
ЧВРСТО!

МОЖДА ЋЕ
НАС ОВА
МИКРО-
ЖИЦА
СПАСТИ!

УСПЕЛИ СМО!
ХАРПУН НА
ЊЕНОМ КРАЈУ
ЗАКАЧИО СЕ
ЗА СТЕНУ!

АЛИ, ПОД
ЊИХОВИМ
ТЕЖИНОМ...

ДЕЈА,
МИЛА...
ОПРО-
СТИ
МИ!

1143

СМЕДЕЌИ НАСТАВАК: СПАСОНОСНА МРЕЖА!

БИЛО КОЈА
КОМБИНАЦИЈА

20

ПРАЗНИХ КЕСИЦА
НЕГРО БОМБОНА И
ЛЕШНИК КАРАМЕЛЕ
ДОНОСИ ВАМ
ЈЕДНУ ОД

1755

НАГРАДА
КОЈЕ ДАЈЕ

ИНДУСТРИЈА ЧОКОЛАДЕ И
БОМБОНА

Picnic

СУБОТИЦА

ЗА ШКОЛЕ

1x

ЗА ПОЈЕДИНЦЕ

ЕКСКУРЗИЈА

4 ДАНА

НА
БЕРДАР

707x

ЗА ПОЈЕДИНЦЕ

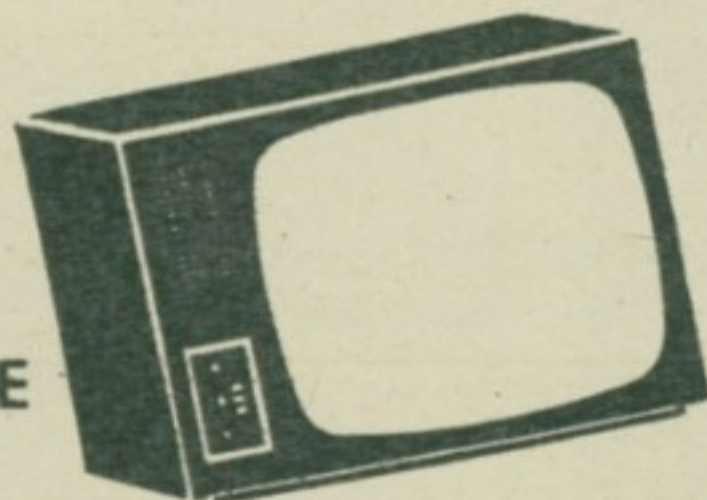
300x

ЗА ШКОЛЕ

10x

ЗА ШКОЛЕ

30x

707x

DIZAJN DEKO SUBOTICA

КАУБОЈИ И ФАРМЕРИ

ПРАВО ЈАЧ

СТОЧАРИ ПРОТИВ РАТАРА —

У почетку освајања Дивљег запада већина досељеника се бавила сточарством јер је прерија била пуна богатих пашњака. Сточари су се касније жестоко супротстављали фармерима који су, желећи да обрађују земљу, почели да претварају пашњаке у оранице.

ЗАБАВЕ ИЗ ШПАНИЈЕ —

Шпанци су у Америку донели игру сличну кориди — родео. Готово да није било каубоја који није пробао да ухвати бика голим рукама или да јаше вола. У овом такмичењу, које и данас привлачи велики број Американаца, највештији су били мексички гаучи и тексашки каубоји.

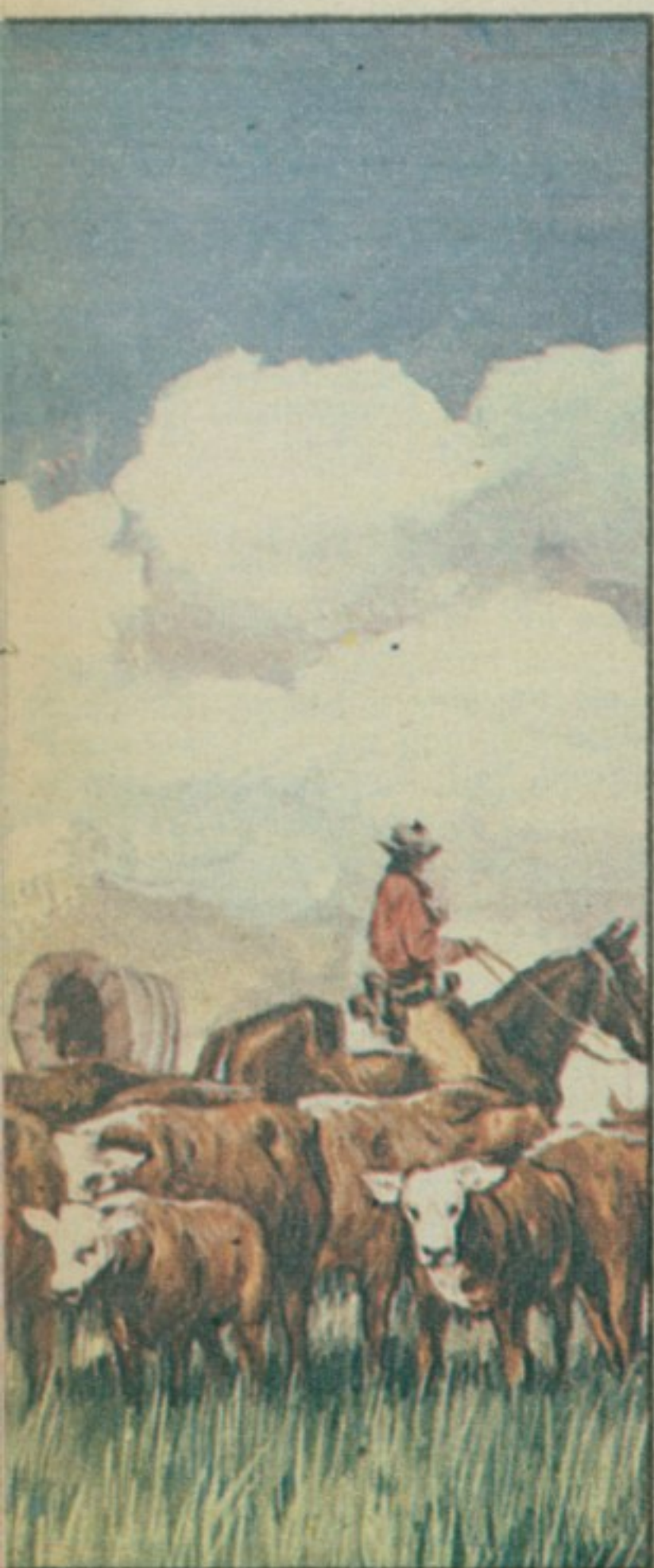

ПОД НЕБОМ ПРЕРИЈЕ — На изградњи путева и железница на Дивљем западу била је запослена читава војска радника којима је требало за храну обезбедити огромне количине свежег меса. Каубоји су имали пуне руке посла. Гонећи стоку на продају дању су преваљивали десетине километара а увече, уморни од седла, окупљали су се око ватре и певушили сетне каубојске песме.

ВРЕМЕ БЕЗАКОЊА — Спровођење стоке до одредишта било је напоран и опасан посао. Путовало се данима кроз дивљину а за караванима су готово редовно ишле банде пљачкаша који су отимали стоку а људе убијали. Било је то време безакоња у коме је одлучивало право јачега. Само искусни каубоји и револвераши могли су да заштите стоку од напасника.

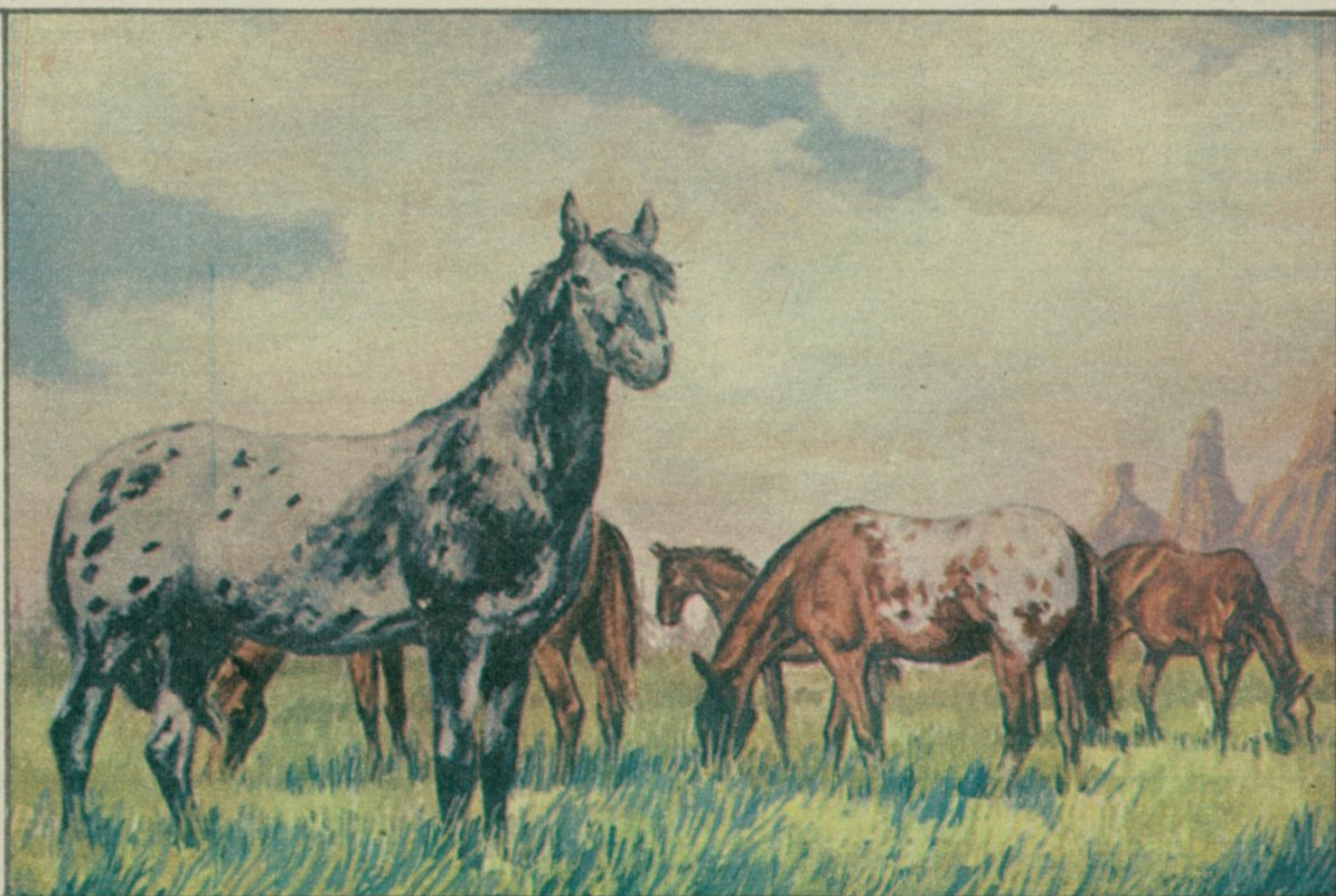

СТА

ЖИГ ЗА РАСПОЗНАВАЊЕ — Да би пронашли своја говеда у случају да се помешају са туђим или да их неко украде каубоји су их жигосали. Сваки имућнији сточар имао је свој жиг са посебним знаком. Двојица људи би ласом ухваћено говече доводили до ватре на којој је „маркирач“ усијавао жиг а затим га утискивао на животињу. Кад су жигосана велика стада ваздух је надалеко био испуњен болним мукањем и јаким задахом спаљене длаке и нагореле коже.

МАЛИ БРЗИ МУСТАНЗИ — Многи коњи које су шпански конквистадори довели у Америку временом су одбегли од својих господара у прерију. На огромним просторима богатих пањњака живели су у потпуној слободи. Од њих је настала посебна раса малих и брзих полудивљих или дивљих коња — мустанга. Кад су у прерији први пут угледали коње, Индијанци су се силно уплашили. Али, касније су од бледоликих научили да их хватају ласом и нису више могли замислити живот без њих.

ОПАСНЕ ЗАБАВЕ — Ниједно веће насеље на Дивљем западу није се могло замислити без салуна. У њима је свако налазио забаву за себе: много се пило, певало и често пуцало. Салуни су убрзо постали станице коцкара који су обртали велике количине новца и злата. И ту је најчешће одлучивало право јачега. Сточари и фармери који су уморни од посла, свраћали у коцкарнице постајали су жртве професионалних коцкара.

НАСТАВИЋЕ СЕ

ХИТ СТРАНА

* Сваког петка читајте у Забавнику све о најбољим певачима и ансамблима света. Сваког понедељка на Радио-Београду I, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, слушајте најновије хитове.

МИРАН САМ
И ТИХ КАО СЕН
ДОК ПЕВА И СВИРА
МАНФРЕД МЕН...

КРЕЈЗИ ХОРС

„Крејзи хорс“ или „Луди коњ“ је париски ноћни локал надалеко чувен по свом програму. Међутим, за припаднике младе генерације „Крејзи хорс“ је америчко-канадски квинтет познат не само по пет одличних ЛП плоча већ и по успешној сарадњи са врхунским солистима „с оне стране Атлантика“. Радили су са многим певачима и композиторима али су се пробали највише захваљујући томе што су наступали заједно са Нилом Јангом. Али, као што су некада чланови „Бенда“ осетили да могу без Боба Дилана, тако су и момци из „Крејзи хорса“, који су били у сенци Нила Јанга схватили да вреди покушати и самостално. Склопили су уговор с дискографском кућом „ЕРИС“ и снимили пет албума толико различитих да су збуњивали и стручњаке. Занимљив звук групе представља срећан спој „кантри“ музике са најмодернијим струјањима „рока“ и убрзо је стекао пуно пријатеља.

Прича о „Лудом коњу“ почиње негде 1962. године у Њујорку када је басиста Били Таблот срео бубњара Ралфа Молину, бившег глумца из криминалних филмова, и гитаристу Грега Лереја. Основан је трио „Рокетс“ који је свирао по ноћним клубовима. Неколико година касније чуо их је Нил Јанг. Тако је почела дугогодишња успешна сарадња певача и групе. На крају трију ће се придружити два брата Кертис и група ће добити данашњи изглед и ново име: „Луди коњ“. Браћа Кертис су доста утицала на формирање звука групе. Млађи Рик свира гитару и бенцо док старији Мајк наступа као свирач на мандолини и гитари. Њих двојица су неко време свирали са Џери Ли Луисом и долазећи у групу донели нов темпераментан ритам. Тврде да је оно „луди“ у називу групе баш због њих. Квинтет је у почетку радио и са другим музичарима али временом се сасвим осамосталио. Захваљујући великим вокалним могућностима свих чланова и великом искуству убрзо су пронашли прави пут ка успеху. Данас их стручњаци сматрају за један од најбољих састава Америке у свом фаху.

Да не буде забуне: у Паризу постоји квинтет састављен од белгијско-француских музичара који има исто име али они свирају искључиво хитове других аутора.

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

Молио бих вас да ми кажете нешто више о америчкој рок групи MOUNTAIN: када је основана, ко су њени чланови и број албума.
Миленко Бингулац
Булевар Црвене армије 17
11000 Београд

Група MOUNTAIN је настала, може се рећи, сасвим случајно. Познати гитариста Лесли Вест, звани „Планина“ (на енглеском Mountain) снимао је 1969. године албум и тражећи музичаре за ту

прилику, пронашао бубњара Корки Лејна и оргуљаша Стива Најта. Бас гитару је свирао чувени продуцент групе CREAM — Феликс Папаларди. Снимали су успешно албум „Планина“. Заједнички рад им се свидео па су одлучили да заједнички раде. Пуне три године свирали су да би се прошлог лета привремено разишли. Кажемо „привремено“ пошто су због многих понуда пре два месеца одлучили да се поново окупе и пођу на турнеју по Јапану и Америци. Вероватно ће и после тога остати на окупу. Групу чине: Лесли Вест (LESLIE WEST), гитара и певач, Феликс Папаларди (FELIX PAPPALARDI) бас-гитара и певач, Стив Најт (STEVE KNIGHT) оргуље и Корки Лејн (CORKY LAING) бубњеви.

АЛБУМИ: MOUNTAIN (1969), MOUNTAIN CLIMBING (1970), NANTUCKET SLEIGHRIDE (1971), FLOWERS OF EVIL (1972), THE ROAD GOES EVER ON (1972), POP HISTORY-MOUNTAIN (1972) и BEST OF MOUNTAIN (1973).

БЕРЗА ПЛОЧА

Желео бих да купим следеће ЛП плоче: LED ZEPPELIN II, сва четири албума групе BLACK SABBATH, прве две плоче SANTANE, PINK FLOYD: „RELICS“, CREAM: „BEST OF CREAM“.

Златко Трајковски,
Алија Авдовић 5
91206 с. Сингелић
91000 Скопље

КАКО ЈЕ ПОЧЕО

ЕРИК КЛЕПТОН
(ERIC CLAPTON)

Музику сам највише заволео захваљујући ненадмашном Чаку Берију. Овај изванредни гитариста и

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

РАЗВЕСЕЉИВАЧ

Музика и текст: Манфред Мен
Изводи: „MANFRED MANN'S EARTHBAND“

Доносим весеље — да те проведем
крз све тешке дане кад изгледа
да су сви против тебе,
доносећи весеље ја ти се
придружујем.

Доносим живот и могу те повести
тамо
где се може видети, осетити,
удахнути и додирнути ваздух.

Доносећи живот желим да те
поведем.
Доносим дивна осећања која
чувам сакривена од других,
доносим оно за чим потајно
маштам.

Погледај свој живот, има тешких
дана,
али знај да се често и други тако
осећају.

Ја доносим промену и могу те
повести.
Доносим весеље и могу те
одвести.

Доносим живот и могу те повести
тамо
где можеш да видиш, осетим,
удахнеш и додирнеш ваздух..
Доносим живот и желим те
повести са собом...

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: „РАЗВЕСЕЉИВАЧ“ можете чути у понедељак, 26. новембра у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00 часа.

певач највише је утицао на мене да у шеснаестој години купим прву гитару. Сам сам научио најосновније акорде и полако почео да улазим у тајне електричне гитаре. Сада сам убеђен да нисам много знао када сам са друговима из комшилука основао прву групу. Звали смо се „Roosters“ (Петлови). После неколико месеци група се распала а ја сам наставио да вежба много озбиљније. Једном приликом чуо ме је менаџер тада веома познатих „Јардбрдса“. Добио сам позив да им се придружим на једном концерту у Ричмонду где су они иначе често наступали. Осамнаест месеци касније отишао сам у групу блуз музичара Џона Мејла. Године 1966. са бубњарем Џиндером Бејкером и бас-гитаристом Џеком Брусом саставио сам трио по имену „Крим“ (Cream). Остало вам је познато.

ОБУЦИ ПОПАЈА и ОЛИВУ

ЕКСКЛУЗИВНИ
МОДЕЛИ

ПОПАЈА И ОЛИВУ ЗАЛЕПИ НА
ЧВРСТ КАРТОН А ЊИХОВА ОДЕЛА НА
ЦРТАКУ ХАРТИЈУ ПА ИХ ОНДА ОПСЕЦИ

ШЕШИР

ШАПКА
(СВЕЧАНА)

ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА

ДИЈАДЕМА

СУПЕР-
ОТМЕНА ГАРДЕРОБА

ЛУПКИ
БЕБИ
ДОЛ

ХАВАЈСКИ
АНСАМБЛ

ЦВЕТНА
ФАНТАЗИЈА
СА
СУНЦОБРАНОМ

СПОРТСКИ
КОМПЛЕТ

ШИК
МАЈИЦА
СА
ОДГОВАРАЈУЋИМ
ПАНТА-
ЛОНАМА

ПИЖАМА
"ШУМ
МОРА"

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ДУШИЦА ЛУКИЋ

Нестали су одједном као да су у земљу пропали — рече Ник, уморан од прагања за чудним бићима која смо готово у стопу пратили и која смо сад, овде, мислећи да их већ имамо у рукама, одједном изгубили.

— Управо се то и догодило! — рекох. — Погледај! Тамо! Она пећина! Нестали су у њој као да су у земљу пропали?

— Пећина? Не видим никакву пећину. Оно тамо?... То би пре могао бити улаз у какав напуштени рудник но пећина. Али, овде није никад било рудника... Пећина у овој равници — гунђао је уморни Ник.

Нова мистерија

— Напуштени рудник сигурно није. Овде су трагови свежег зидања. Погледај, ово камење овде, ово стење! Како је то све овде доспело?! Те громаде су само снажним крановима могле бити покренуте... Али сасвим је поуздано да кранова овде нема и...

— И да их никад није ни било — добаци Ник.

— Да. Нова мистерија! Ник, више нема сумње, зидарски радови су свежи. Али, ни трага алату, дизалицама, људима...

— До ђавола, видим и сам и... можда си у праву. Ово овде је све пре него напуштена јама. Да, очигледно је, ту су унутра. Ма ко били, ти које смо гонили налазе се овде унутра. Хајдемо — рече Ник одлучно и пође и сам ка томе необичном улазу у подземље.

— Ник, стој! Треба бити опрезан. Досад сам веровао да они беже од нас. Сад помишљам да нас намамљују унутра. Могла би то бити опасна клопка. Не иди! Или... бар буди опрезан! — рекох.

Ник застADE и, сложивши се са мном, упита:

— Па шта предлагаш? Да их овде чекамо? Не знамо ни кога гонимо, ни зашто, ни да ли су ушли у ову рупу, ни да ли су већ на неком другом крају кроз исту овакву рупу изишли. Што ли ће ми све то? — гунђао је Ник огорчен како то још никад није био.

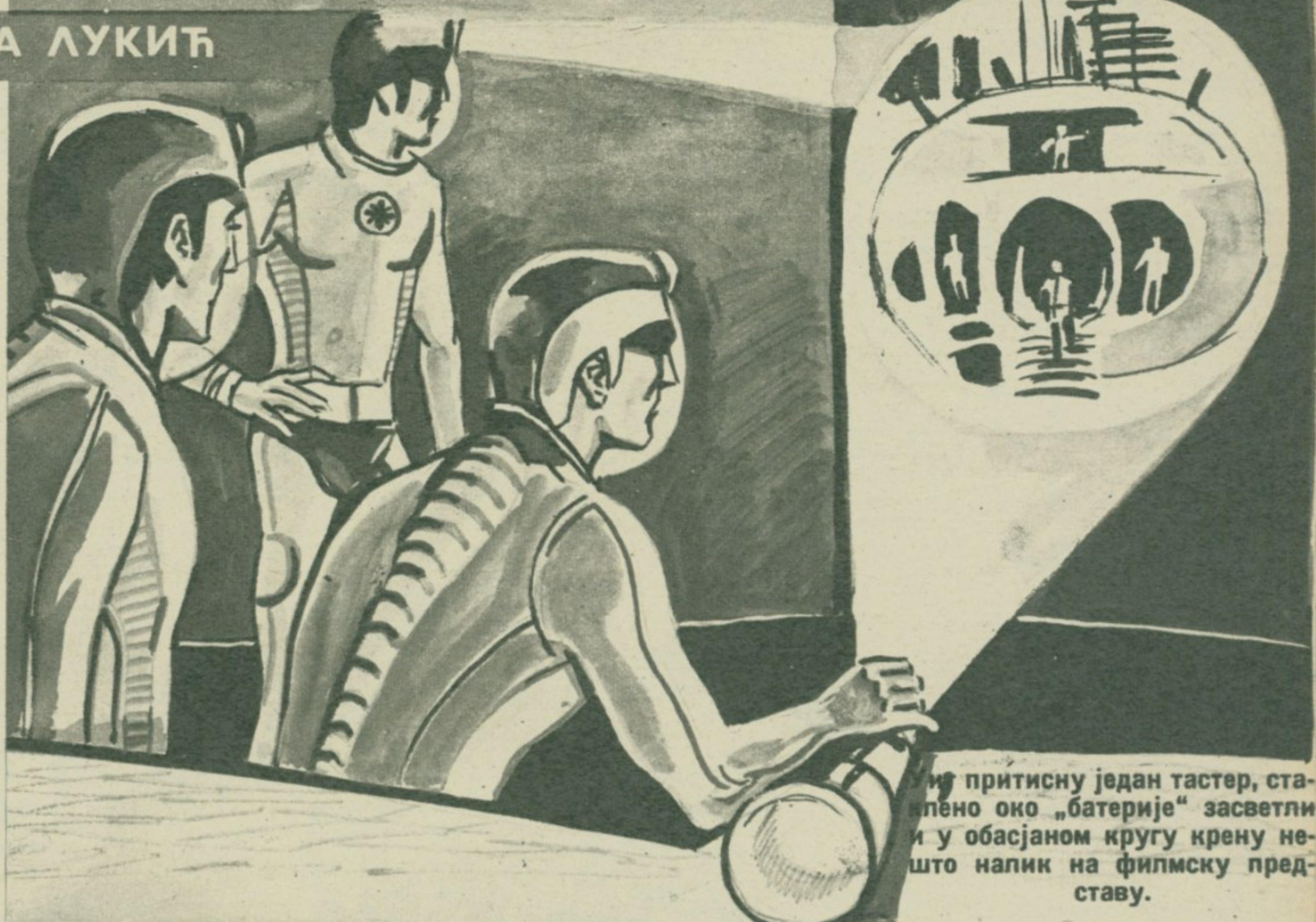
Знао сам за тај његов обичај да се против напетости брани гунђањем. Знао сам да тада не мисли како говори. Али, то више није било обично Никово гунђање.

Без добродошлице

— Гонимо их управо зато да бисмо сазнали ко су — подсетих Ника. — Ко су и шта желе?

— Рекао бих да су мирољубиви, ма ко да су. Досад су могли већ нешто предузети против нас.

— Мирољубиви мислиш? — упитах Ника. — Па, драги мој Ник, није ли онда основни ред да нам кажу једно мало, једно сасвим уобичајено „добар дан“. О, Никола, другару стари, код тебе умор увек штетно делује на бистрину. Уосталом...

и притисну један тастер, стапено око „батерије“ засветли и у обасјаном кругу крену нешто налик на филмску представу.

ПОДЗЕМНИ ХОДНИК

ТАЈАНСТВЕНА БИЋА НЕСТАЛА СУ КАО ДА СУ У ЗЕМЉУ ПРОПАЛА. ДА ЛИ СУ БЕЖАЛА ИЛИ СУ НАС МАМИЛА У КЛОПКУ?

— Уосталом — поскочи Ник — зар нису ни они могли да мисле на исти начин и да нам замерају што им нисмо изразили добродошлицу другачију од ове потере? А? Можда су уплашени? Гледај, к'o мишеви су побегли у ову рупу...

— Али, Ник, у ОВУ рупу! И сам видиш, то није обична рупа. Баш та рупа и јесте оно што ме онеспособљава. То је новосазидани тунел. Ко га је сазидео? Када? Нема ни три недеље како је наш хеликоптер, испитујући појачану радијацију у овом делу пустаре, неколико пута надлетао цео терен. И тада нисмо ништа приметили. Никакву патролу. Никакву прадњу. Ни дизалице. А ове блокове није могуће без њих покренути. Је ли ти, коначно, јасно све то?

Тада приметих на Никовом детектору промене које се увек јављају приликом јаким радијација. Погледах и на свој. Исто.

— Ник! Ако желимо да овде ма шта предузмемо мораћемо најпре

по заштитна одела. Овај терен и даље јако зрачи. Били смо неопрезни.

Ник тада устаде и пође према улазу.

— Да. Баш тако како сам и помислио: зрачи из ове рупе! Али, сад не можемо натраг. Тражићемо да нам донесу та проклета заштитна одела и... да нам пошаљу још неких.

Ја сам одмах позвао базу. Убрзо је стигао хеликоптер са појачањем и нашим заштитним оделима, па смо навукли скафандере и кренули у тајанствени улаз.

Сјасоносни лејак

Већ после неколико метара од улаза ходник се нагло спуштао, готово сурвавао у дубину. Његови

равни и до сјаја глатки зидови, под и таваница, онемогућавају су кретање. Ниједне неравнине за коју бисмо се придржали. Ходник се готово окомито спуштао у утробу Земље.

— Није сасвим охомито — рече Ник. — Да бар јесте, спустили бисмо се ужом. Овако ће бити теже.

За то време је Уит пронашао у својој торби, од које се никада није растајао, тубу нарочите лепљиве материје којом натрља ђонове својих чизама, а онда је добаци и нама:

— Изволите, ко жели може се овим послужити — и упали своју светиљку па први пође у онај мрачни амбис говорећи:

— Док ви мажете своје ђонове ја ћу проверити да ли то овде користи.

Наравно да је користило. Та маса је лепила ђонове наше обуће за тло по којем смо газили тачно израчунатом јачином која одговара дејству Земљине теже, али при томе није остављала никакве трагове.

Идући тако за Уитом, спустили смо се на око 90 метара под земљу, где нас дочека некакво одмориште. Одатле нас поведе један прав ходник у некакву подземну даорану. И ту зидови равни и као углачани. Наши апарати су показивали да је у дворани зрачење појачано. Споразумевали смо се радио-везом, држећи истовремено везу и са Базом.

— Примећен овећи дугуљаст предмет — зачух Ника како јавља Базу. — Налик на овећи ваљак... не, око двадесет, двадесет пет сантиметара у пречнику. Личи, грубо речено, на огромну батерију — на-

стављао је Ник кренувши да разгледа тај предмет.

— Опрезно! Можда је експлозив — чули смо Базу.

— Није. Наши инструменти мирују — рече Ник и покуша да подигне тај предмет. То му није успело па позва и нас руком, али — узалуд. „Батерија“ је била као прикована за тле.

Одједном се осети лако вибрирање зидова, ваздуха, свега око нас, а затим се зачу некакав звук, веома налик на рад неке fine машине. И у Базу су то чули. Звук се губио, као да се удаљује. Тада Ник остави „батерију“ и командова:

— Брже! За мно! — и пожури према дну дворане одакле је почињао нов ходник. У том ходнику губио се тајанствени звук.

Према нашим инструментима ходник је водио на југ, што значи према недалекој обали. Ми, међутим, нисмо могли да се крећемо тако брзо како смо желели. Сметали су нам скафандери и онај лепак и Ник је проклињао онога који му је то подметнуо. Уит се заклињао да ће му убудуће понети резервна крила. А звук пред нама све је брже нестајао.

— Не одустајемо — јављао је Ник Базу, иако се и тај ходник после неких хиљада метара поново нагло спуштао и, како су наши инструменти показивали, водио право у море.

Одједном, потмули звук налик на паљење ракетних мотора и снажни ваздушни талас праћен морском водом заплусну нас из тог стрмог ходника и одбаци неколико метара уназад.

— Ходник се завршава под морском површином — извештавао је Ник Базу пошто се све примирило.

— Претпостављам да сам чуо паљење ракетних мотора под морском површином. Немамо ронилачку опрему, не можемо даље. Не знамо кога смо гонили. Не знамо поуздано како су и чиме нестали... Претпостављам да су подземни ходник они прокопали, али нема трагова таквог рада. Као да су топили земљу...

Били смо тек сад усред тајне. Остала нам је још само она „батерија“, којој смо се вратили и стали је пажљиво осматрати.

— Погледајте, до ђавола — прогунђа Ник готово радосно — па ово су неки тастери. Нечему свакако служе.

— Можда служе за то да их неко притисне — наруга се Уит, који је готово уживао у свађању са Ником. Ја, међутим, мислим да су њих двојица на тај начин исказивали један другоме своју наклоност и поштовање. Знам, необичан закључак, али и они су били необични људи на необичном послу. Отуда су узајамну оданост исказивали на тако необичан начин.

Уит притисну један тастер. Ништа. Притисну други — и одједном се упали стаклено око „батерије“ и пројектова се на супротном зиду у облику великог круга, а онда тамо, у том светлом кругу крену нешто налик на филмску представу.

И док је Ник извештавао Базу, у осветљеном кругу се појави наше небо, добро знане звезде, а онда се поче истицати једна далека звезда која је нагло расла и постала све видљивија.

— Планета, очигледно — рекох — али, која? Јесте ли уочили која?

Осћабили су нам поруку

Звезда нестаде! Онда се све понови и кад је слика планете постала сасвим јасна, чули смо звук. Метални, магнетофонски глас је рекао нешто неразумљиво. Све опет ишчезну и опет се понови. И опет онај звук!

Да! Неко нам је оставио поруку! Оставио нам је слику и рекао назив своје планете. То нам је сад било сасвим јасно. Али ко? Ко? И баш тада понављање престаде. Угледали смо нову слику: бића сасвим слична онима које смо гонили. Видели смо их како улазе у неки брод и потом како излазе из њега. И то се више пута понављало тако да смо јасно могли да видимо да су та бића била обучена у скафандере.

— Зашто су непрестано у скафандерима? — чудило се Уит.

— Мислим да знам — зачусмо ћутљивог Југа. Он је заиста говорио само онда кад је у нешто био сасвим сигуран. — Посетили су нас бића са планете чија атмосфера не одговара нашој. Изгледа ми да је за њих кисеоник убитачан. Уочио сам такође разлику у снимцима: први снимци су пре уласка у брод, очигледно на њиховој планети. Там нији су и једно од тих бића нема сасвим затворен поклопац на шлеми, него га тек затвара. Снимци изласка из брода су начињени на нашој планети. Мислим да препознајем пустару...

То се и мени причинило, али нисам смео рећи. Ипак, био сам тек почетник и према њима права незналица. Пошто је ова сцена неколико пута поновљена угледали смо на зиду неки необичан знак, а одмах затим чули и глас. И то се више пута поновило, па онда нов знак и — други глас...

— Писмо! Уче нас своје писму! — готово смо повикали сви углас.

После писма приказали су нам и своје знакове за бројеве, а затим су ређали разне предмете и пратили то одређеним речима.

— Веома мудро! Веома ефикасно — говорио је Ник. Дошљаци су уверени да их после овога свако ноле уман мора схватити. Обавештавају нас о...

Али, вама је јасно да ја даље не могу да причам. Наш извештај Базу довео је у подземни ходник стручњаке који су наставили да даље истражују и читају поруку наших тајанствених гостију. Међутим, засад то мора остати тајна, јер би свака грешка у читању могла изазвати катастрофу или — у најбољем случају непотребна узбуђења.

ХУМОР

— Обещао сам деци да ћу им направити Снежка Белића, а њих нигде нема!

— Ура! Стиже још једна конзерва с месом!

— Ретко који аутомобил има оволико коња!

— Одлучио сам да мало кампујем!

— Извините, можда знате где да потражимо човека по имену Петровић?!

У идућем броју комплетан стрип

МАНДРАК:
АМБАСАДОР

нова књига нови пријатељ

Машта, мудрост и знање налазе се пред вама.

НАЈЛЕПШЕ ПРИПОВЕТКЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ НАРОДА

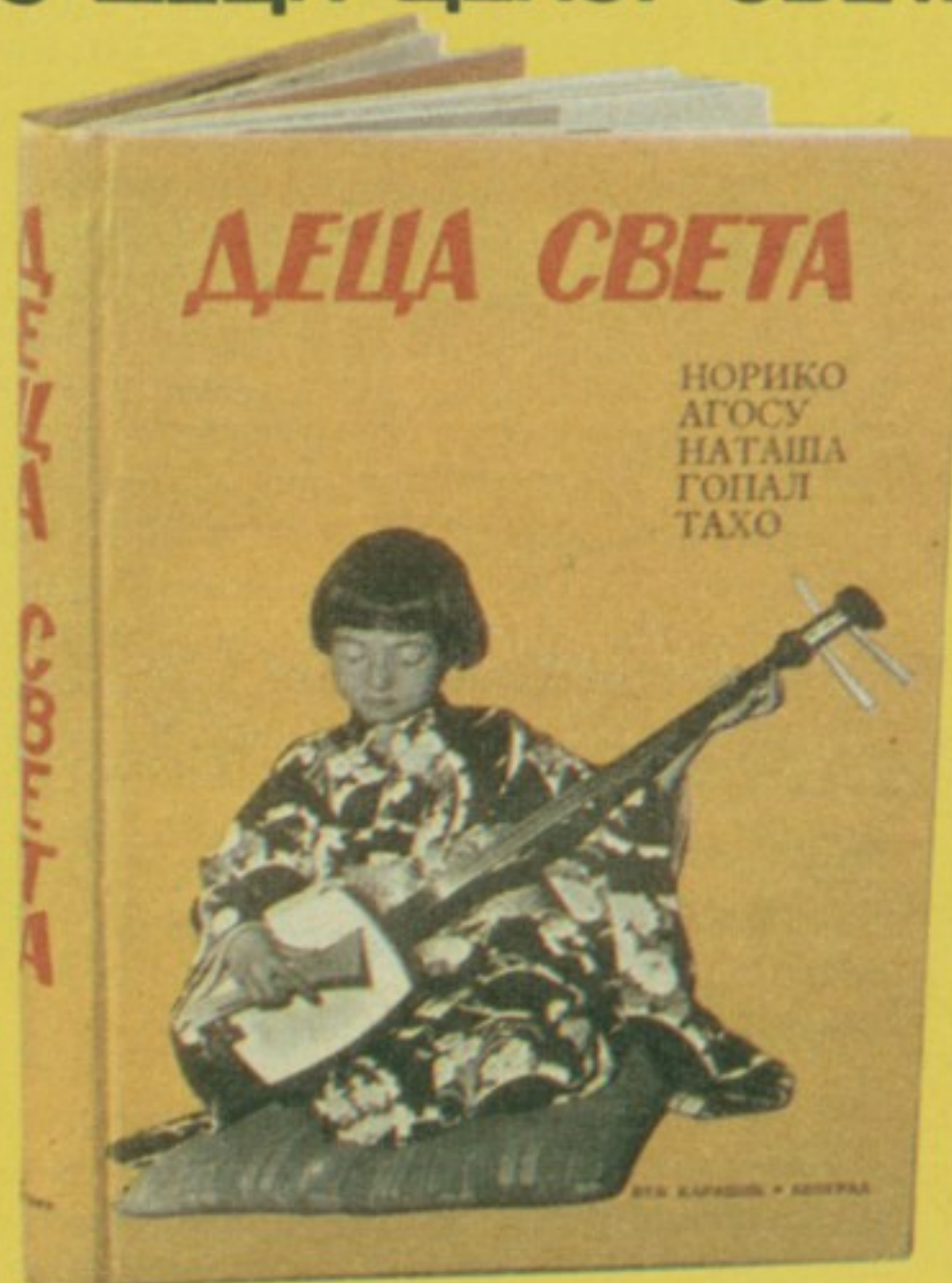
ДЕВОЈКА ЦАРА
НАДМУДРИЛА
СИРОМАШАК И
ЛИСИЦА
ДВА НОВЧИЋА
АЖДАЈА И ЦАРЕВ СИН
ТВРДИЦА И
ДАРЕЖЉИВАЦ
МАЛА ВИЛА
ВЛАДИКА И ЋАВО
ЕРО С ОНОГА СВЕТА
ГОСПОДАР РЕКЕ
ДОБРО ЈЕ КАДКАД И
ЖЕНУ ПОСЛУШАТИ
БАШ — ЧЕЛИК
НЕВЕРА СТРАДА
У ЦАРА ТРОЈАНА
КОЗЈЕ УШИ
ГВОЗДЕНИ ПРСТЕН
НЕМУШТИ ЈЕЗИК

„Био једном“ књига за младе, за оне са маштом, за све који воле мудру реч, домишљатост и смех.

Књига је штампана ћирилицом у вишебојној техници, великог формата, луксузно опремљена у тврдом повезу и пластифицираним корицама.

Цена 60.— динара.

ЗБИРКА ДИВНИХ ПРИЧА О ДЕЦИ ЦЕЛОГ СВЕТА

Ово је књига о вашем другу и пријатељу, о руској девојчици Наташи и њеном брату, о индијском дечаку Гопалу и његовој сестрици, о твом другу из далеког Јапана и Мексика, о црном дечаку из сунчане Африке.

То је књига о највећој и најлепшој породици, пријатељској породици све деце света чији је заједнички језик — љубав. Књига „Деца света“ пружиће вам велики број занимљивости на 240 страна и више од 200 оригиналних фотографија.

Цена 60.— динара.

Књиге се могу купити за готово и на отплату.

ЧИТАОЦИ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ ПРИЛИКОМ КУПОВИНЕ ЗА ГОТОВО УЖИВАЈУ ПОПУСТ ТАКО ДА СВАКУ ПОЈЕДИНУ КЊИГУ ДОБИЈАЈУ ЗА 50.— ДИНАРА.

Књиге се могу купити на отплату, с тим што најмања рата може бити 30.— динара.

Купци из Београда могу подићи књигу у предузећу „Вук Караџић“ Краљевића Марка бр. 9, сваког радног дана до 15 часова.

ИП „ВУК КАРАЏИЋ“, 11001 Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем: 1. Књигу „Деца света“ по цени од 60 динара.

2. Књигу „Био једном“ по цени од 60 динара.

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени (плаћање поштару приликом пријема књиге).

НА ОТПЛАТУ у _____ месечних рата почев од _____ 1973. г. по 30 динара. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплатнице. У случају спора признајем надлежност Јл општинског суда у Београду.

Име и презиме _____ Занимање _____

Поштански број и место _____

Назив и адреса радне организације _____

Адреса стана _____

Овера о запослењу

Купац

(Потпис и печат овлашћеног лица)

(Својеручни потпис купца)

Наруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату.

Пензионери уместо овере прилажу одрезак од пензије.

Без овере запослења и броја личне карте издате од СУП-а наруџбеница не вреди.

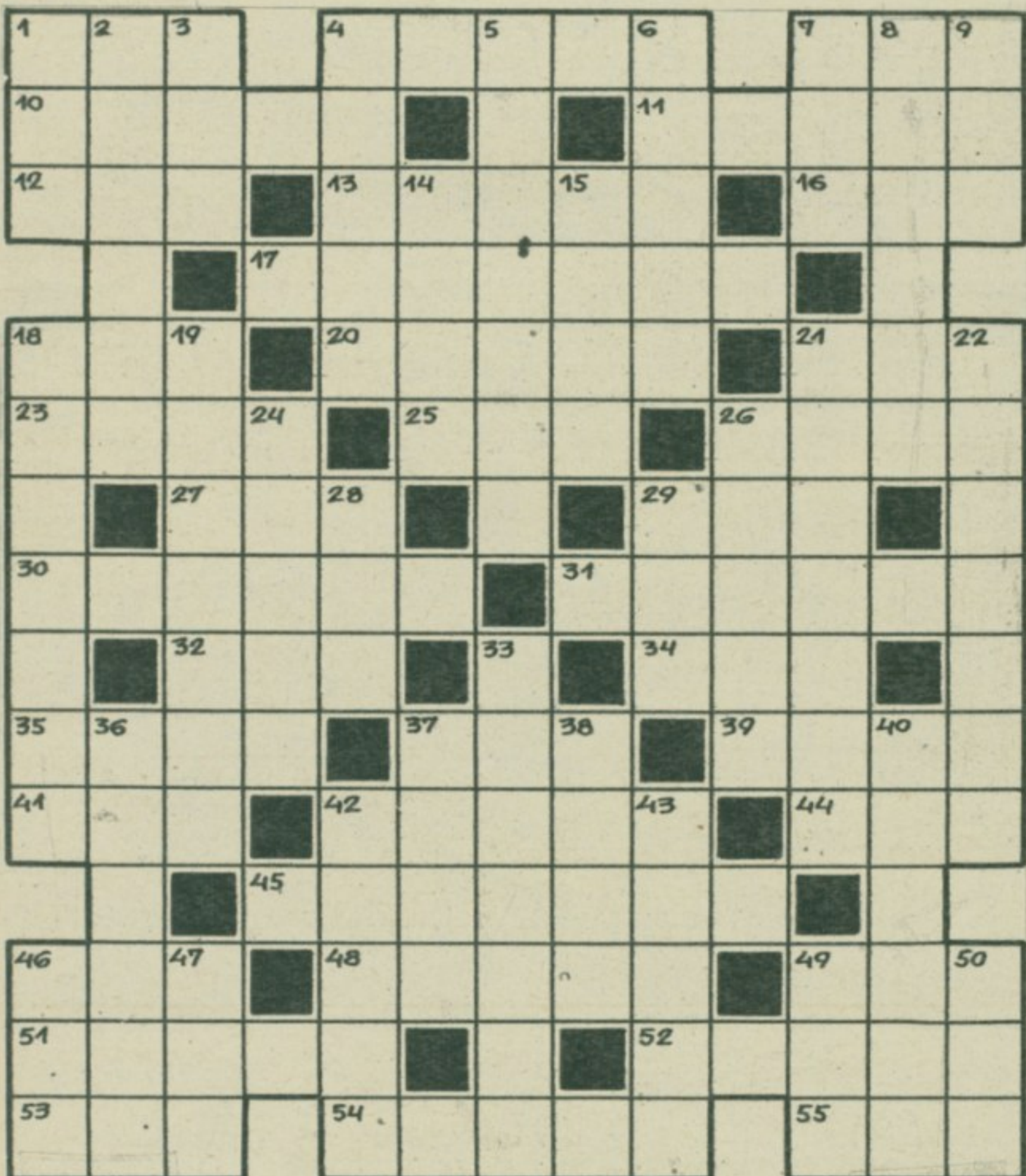
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) острво на Јадрану, 4) кошење и скупљање жита, 7) двоје, 10) главна артерија, 11) књижевна врста, 12) египатско божанство, 13) музичко-сценско дело, 16) часовник, 17) материјал за одећу, 18) прост број, 20) хунски краљ („Бич божји“), 21) одбрамбени играч, 23) направа за мерење тежине, 25) наша тлумаца (Карић), 26) лако ломљиво, 27) црногорско коло, 29) убијање дивљачи, 30) углед, репутација, 31) острво на Јадрану, 32) назив, 34) бања у Белгији, 35) змија отровница, кобра, 37) највећи део, 39) мере за хартију, 41) света (турц.), 42) домаће говече, 44) спис, 45) река или поток који се улива у другу реку, 46) посуда, 48) један континент, 49) вртлог, 51) узбуна, 52) живци, 53) чађ, 54) једноставан, 55) део теразија.

УСПРАВНО:

1) део течности, 2) повртарска биљка, 3) превлака на Малаки, 4) жалац, 5) систематско вежбање, 6) град у Турској, 7) кер, 8) завештање, 9) оружани сукоб, 14) личност из стрипа Волта Дизнија, 15) планина у Бугарској, 18) сала, 19) самртна борба, ропач, 21) дашчара, кућица од брвана, 22) спој, 24) мирис, 26) котарица, 28) коњче од годину дана, 29) северни јелен, соб, 33) гимнастичка справа, 36) морски пас, 37) крупно млевено жито, 38) омот, повој, 40) целокупна имовина предузећа, 42) будак, пијук, 43) врста биљке траторак, 46) ћилим, 47) поклон, 49) башта, 50) дивља животиња.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Церар, 6) мелем, 11) етилен, 13) вакеро, 14) пила, 15) Ели, 17) слап, 18) ЕКА, 19) амеба, 21) ара, 22) ла, 23) хрид, 24) ла, 26) Ис, и, 27) алир, 28) Кант, а, 30) нанос, 32) суморан, 34) Тар, 35) рало, 36) од, 37) ат, 38) тест, 39) ага, 40) Ирокези, 42) клима, и, 44) мина, 45) каур, л, 46) С(теван) С(ремац), 48) ро, 49) бала, 50) Ра, 51) ЕПП, 53) риали, 55) куб, 56) клер, 58) Кра, 59) соба, 60) тарана, 62) сантим, 64) Ивона, 65) „диана“.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Мирољуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живоград Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дина, полугодишња 66,00 дина, тромесечна 33,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дина, полугодишња 132,00 дина, тромесечна 66,00 дина. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 46 — \$ 16 — FF 73 — Sfr 53 — Skr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Органска агенција: Македонска 35 | тел. 22-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

АВИОН И БАЛОН

Драги Забавнице,

молим те да ми одговориш ко је први
направио летећи балон и ко је изумео
авион.

Сокол Станковић,
Бољаре,
Власотинце

Балон је прва летелица којом се човек диго у ваздух. Бразилац Бартоломео Лоренцо ди Гусмао први се виноу балоном на неколико метара висине 8. августа 1709. године у Лисабону. Око два века касније, 17. децембра 1903. године, браћа Вилбур и Орвил Рајт, Американци, узлећу авионом који су сами конструисали. То је први лет човека авионом. За 59 секунди, колико је трајао овај пионирски лет,

браћа Рајт су прелетели 30 метара. Њихов авион покретао је бензински мотор јачине 12 КС.

ЈАРДА ИЛИ МЕТАР?

Драги Забавнице,

молим те да ми одговориш да ли је
дужа јарда или метар?

Читалац из Приједора

Метар је дужи, јер јарда износи 0,9144 метра.

$$\log x = \cos 60^\circ$$

$$\Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАБЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 50 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 160 динара!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

СА „ПРИРУЧНИКОМ ЗА НОВУ МАТУРУ“ МОЖЕТЕ БРЗО И УСПЕШНО ДА ОБНОВИТЕ ЦЕЛО СРЕДЊО-ШКОЛСКО ГРАДИВО!

НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“ у сарадњи са групом познатих педагога приредило је специјално за гимназијалце и средњошколце „ПРИРУЧНИК ЗА НОВУ МАТУРУ“ који садржи сажето градиво из СРПСКОХРВАТСКОГ ЈЕЗИКА, ИСТОРИЈЕ, ГЕОГРАФИЈЕ, БИОЛОГИЈЕ, ХЕМИЈЕ, ФИЗИКЕ и МАТЕМАТИКЕ по наставном плану од I до IV разреда.

Ово је јединствен приручник, штампан на 378 страна, за припрему матуре и за брзо и успешно понављање градива у току школске године. Можете га добити поузећем, по цени од 40 н. дина. за само неколико дана ако пошаљете писмо или дописницу са нарудбином на: НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд.

